

Orientering fra Miljøstyrelsen

Nr. 2 1991

Miljøstraffesager V

**Miljøministeriet
Miljøstyrelsen**

Miljøstraffesager V

Hæftet indledes med en redegørelse om konfiskation/bøde og om ulovlig kabelafbrænding.

Som forgængerne indeholder hæftet en oversigt over miljøstraffesager fra det forløbne år, og desuden er der et index, som dækker alle 5 hæfter. Der er også en bødestatistik for 1989 og til sidst en oversigt over straffesager efter loven om kemiske stoffer og produkter og efter havmiljøloven.

Miljøministeriet

Miljøstyrelsen

Strandgade 29, 1401 København K, tlf. 31 57 83 10

Pris kr. 75,- incl. 22% moms

ISSN nr. 0107-2722

ISBN nr. 87-503-8913-0

Orientering fra Miljøstyrelsen

1985

- Nr. 1 : Badevand og strandkvalitet
- Nr. 2 : Luftforurening fra motorkøretøjer
- Nr. 3 : Emneordliste til databasen MILJØLITT
- Nr. 4 : Aktuelle emner : NPO-handlingsplan og tilsyn m.v.
- Nr. 5 : Miljøafgifter
- Nr. 6 : Mølkreditrådets årsberetning 1984
- Nr. 7 : Forbrug og forurening med arsen, chrom, cobalt og nikkel
- Nr. 8 : Kemikalieaffald — fritagelse for aflevering
- Nr. 9 : Oprensningsteknik ved oliespild på land

1986

- Nr. 1 : Oversigt over godkendte bekæmpelsesmidler 1986
- Nr. 2 : Om dioxinhandlingsplan, tilsyn og andet
- Nr. 3 : Badevand og strandkvalitet
- Nr. 4 : Mølkreditrådets årsberetning 1985
- Nr. 5 : Genanvendelsesrådets årsberetning 1985
- Nr. 6 : Miljølovrevision og ministerredegørelser
- Nr. 7 : Mikrobiologiske vand- og miljøanalyser 1985

1987

- Nr. 1 : Oversigt over godkendte bekæmpelsesmidler 1987
- Nr. 2 : Badevand og strandkvalitet
- Nr. 3 : Miljøtraffesager 1
- Nr. 4 : Miljøgodkendelser og forsøgsanlæg
- Nr. 5 : Vandmiljøhandlingsplan og tilsynsundersøgelse
- Nr. 6 : Genanvendelsesrådets årsberetning 1986
- Nr. 7 : Miljøtraffesager 2

1988

- Nr. 1 : Oversigt over godkendte bekæmpelsesmidler 1988
- Nr. 2 : Badevand
- Nr. 3 : Fælleskommunale affaldsselskaber
- Nr. 4 : Genanvendelsesrådets årsberetning 1987
- Nr. 5 : Miljøtilsyn 1987

1989

- Nr. 1 : Den kommunale affaldsplan
- Nr. 2 : Miljøtraffesager 3
- Nr. 3 : Skærpende udstødningsnormer for biler
- Nr. 4 : Oversigt over godkendte bekæmpelsesmidler 1989
- Nr. 5 : Badevand
- Nr. 6 : Kemikaliefri ukrudtsbekæmpelse i grønne områder
- Nr. 7 : Industrielle forureningsundersøgelser
- Nr. 8 : Genanvendelsesrådets årsberetning 1988
- Nr. 9 : Salg af bekæmpelsesmidler 1986, 1987 og 1988
- Nr. 10 : Spildevandsslam fra kommunale renseanlæg i 1987
- Nr. 11 : Miljøtilsyn 1988

1990

- Nr. 1 : Miljøtraffesager 4
- Nr. 2 : Oversigt over godkendte bekæmpelsesmidler 1990
- Nr. 3 : Evaluering af udviklingsprogrammet for renere teknologi
- Nr. 4 : Salg af bekæmpelsesmidler 1987, 1988 og 1989
- Nr. 5 : Aktuelle emner
- Nr. 6 : Genanvendelsesrådets årsberetning 1989
- Nr. 7 : Miljøtilsyn 1989

1991

- Nr. 1 : Oversigt over godkendte bekæmpelsesmidler 1991
- Nr. 2 : Miljøtraffesager 5

**Orientering fra Miljøstyrelsen
Nr. 2 1991**

Miljøstraffesager V

**Miljøministeriet
Miljøstyrelsen**

Indholdsfortegnelse.

	Forord.	side:
1.	Konfiskation eller bøde?	7-10
2.	Ulovlig kabelafbrænding.	11-14
3.	Bødestatistik 1989.	15-16
4.	Afgørelser vedrørende miljøbeskyttelses- lovgivningen, afsagt i perioden 1. okt. 1989 - 1. okt. 1990.	17-40
5.	Afgørelser vedrørende lov om kemiske stoffer og produkter, afsagt i perioden 1. okt. 1989 - 1. okt. 1990.	41-46
6.	Afgørelser vedrørende lov om beskyttelse af havmiljøet.	47-48
7.	Index til væsentlige afgørelser i Miljø- straffesager I-V.	50-54
	Registreringsblad.	

Forord.

Formålet med Miljøstraffesager V er at give et overblik over det seneste års udvikling på miljøstraffesagsområdet. Publikationen er en opfølgning på de tidligere udsendte Miljøstraffesager I-IV (Orientering fra Miljøstyrelsen nr. 3/87, nr. 7/87, nr. 2/89 og nr. 1/90).

Miljøstraffesager V har to målgrupper: Dels det personale i kommuner og amtskommuner, som kommer til at beskæftige sig med miljøstraffesager; dels det personale hos politi og anklagemyndighed, som skal efterforske og procedere miljøstraffesager.

Første afsnit indeholder Miljøstyrelsens generelle betragtninger om anvendelse af konfiskation/bøde. Andet afsnit behandler problemerne med ulovlig kabelafbrænding.

Tredie afsnit består af bødestatistikken for 1989.

I fjerde afsnit er refereret domme vedrørende overtrædelse af miljøbeskyttelseslovgivningen, afsagt i perioden ca. 1. oktober 1989 til ca. 1. oktober 1990. Der blev ikke i denne periode afsagt nogle Højesteretsdomme. Samtlige landsretsdomme - som er Miljøstyrelsen bekendt - er refereret tillige med et udvalg af byretsdomme. Ved hvert domsreferat er medtaget rettens journalnummer, hvilket skulle gøre det nemmere for interesserede at rekvirere selve dommen hos domstolene.

I femte afsnit er på lignende måde refereret domme vedrørende overtrædelser af lov om kemiske stoffer og produkter, og i sjette afsnit et par domme vedrørende overtrædelse af lov om beskyttelse af havmiljøet.

Afslutningsvis er medtaget et indeks, som henviser til refererede domme på miljøbeskyttelsesområdet i samtlige fem publikationer.

1. Konfiskation eller bøde?

Inddragelse af ulovlig fortjeneste - konfiskation eller bøde?

Indenfor det sidste år er miljømyndighederne og anklagemyndigheden i stigende grad begyndt at foreslå anvendelse af konfiskation af fortjeneste som sanktionsform. To domme fra denne periode tyder på, at domstolene er positive heroverfor. Nedenfor redegøres kort for lovgrundlag, retspraksis og Miljøstyrelsens fremtidige principper for indstilling om valg af sanktion.

1. Lovgrundlag.

Det er Folketingets erklærede målsætning, at det ikke må kunne betale sig at overtræde miljøbeskyttelseslovgivningen. Folketingets miljø- og planlægningsudvalg udtalte ved ændringen af straffebestemmelsen i 1984 endvidere, at bøderne skal udmåles således, at de bliver virkeligt følelige og får en stærk præventiv effekt.

Ved den seneste ændring af miljøbeskyttelseslovens straffebestemmelse § 83 (lov nr. 329 af 4. juni 1986) blev stk. 5 indsat:

”Sker der ikke konfiskation af udbytte, som er opnået ved en overtrædelse af denne lov eller de i medfør af loven udfærdigede bestemmelser, skal der ved udmåling af bøde, herunder tillægsbøde, tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel, jf. stk. 2, nr. 2”.

Der tages ikke stilling til, i hvilke situationer henholdsvis konfiskation og bøde bør anvendes.

Af Folketingets miljø- og planlægningsudvalgs bemærkninger til stk. 5 fremgår, at ”bestemmelsen ikke tilsigter at begrænse muligheden for ved siden af udbyttekonfiskation at udmåle bøder under hensyn til en opnået eller tilsigtet vinding”. Det er altså muligt at konfiskere en ulovligt opnået fortjeneste og samtidig lade det forhold, at der er opnået ulovlig fortjeneste, indgå som en skærpende omstændighed i bødeudmålingen, jf. § 83, stk. 2.

Lovhjemlen for konfiskation findes i straffelovens § 75, stk. 1, der lyder:

”Udbyttet ved en strafbar handling eller et hertil svarende beløb kan helt eller delvis konfiskeres. Savnes der fornødent grundlag til at fastslå beløbets størrelse, kan der konfiskeres et beløb, som skønnes at svare til det indvundne beløb”.

Der åbnes altså mulighed for konfiskation af et skønsmæssigt fastsat beløb, hvor det ikke er muligt nærmere at beregne størrelsen af den indvundne fortjeneste. Heller ikke denne bestemmelse tager stilling til, i hvilke situationer konfiskation bør anvendes.

Konfiskation er ikke en straf men en ”anden retsfølge”, hvilket

bl.a. har den betydning, at et konfiskeret beløb - i modsætning til en bøde - kan fradrages på den dømtes skatteregnskab.

Justitsministeriet udsendte den 18. september 1986 "Cirkulæreskrivelse om anvendelse af konfiskation i sager vedrørende overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven" til politi og anklagemyndighed. Heri indskræpes, at "anklagemyndigheden i alle sager, hvor der er grundlag herfor, bør nedlægge påstand om konfiskation af det udbytte, der er opnået ved lovovertrædelsen". Justitsministeriet anmoder endvidere om, at "påstande om bøder i de omhandlede sager - i overensstemmelse med den nugældende affattelse af § 83, stk. 5 - formuleres under hensyntagen til den opnåede eller tilsigtede økonomiske fordel ved lovovertrædelsen".

2. Retspraksis.

Fra midten af 80-erne har anklagemyndigheden primært ladet ulovlig fortjeneste/besparelse indgå som led i bødepåstanden. Som eksempler på, at domstolene har inddraget en ulovlig besparelse ved bødeudmålingen kan nævnes:

Dom afsagt af retten i Århus den 17. februar 1987 (refereret i Miljøstraffesager II, nr. 11). Det var i denne sag ubestridt opgjort, at firmaets besparelse ved at hælde fremkalderbade m.v. i kloakken i stedet for at aflevere dette på den kommunale modtagestation udgjorde ca. 310.000 kr. Retten fandt, at der ved fastsættelsen af bøden skulle tages et væsentligt hensyn til den ved lovovertrædelsen opnåede besparelse, og fastsatte en samlet bøde på 350.000 kr. Denne bøde blev fordelt med 310.000 kr. til selskabet og 40.000 kr. til direktøren.

Vestre Landsrets dom af 16. november 1989 (refereret i Miljøstraffesager V, nr. 7). I denne sag, hvor en kommune havde nedpløjet en olieforurening i stranden, havde miljømyndighederne beregnet kommunens besparelse ved at undlade at aflevere det olieforurenede sand til Kommunekemi til 200.000 kr. Såvel byret som landsret fulgte anklagemyndighedens påstand om en bøde på dette beløb. To ansvarlige kommunalpolitikere idømtes hver en bøde på 5.000 kr.

En praksis, hvor bøden fastsættes til det indvundne beløb med mindre tillæg f.eks. i form af bøder til de ansvarlige personer, indeholder et væsentligt pønalt element. Udgifter kan fratrækkes i selskabets skatteregnskab, det kan en bøde ikke. Det pønale element varierer lidt efter selskabsskatten (40-50%).

Konfiskation er hidtil kun blevet anvendt i ganske få miljøstraffesager. Et eksempel på, at en påstand om konfiskation blev fulgt, er en dom afsagt af byretten i Nykøbing Mors den 18. marts 1987 (refereret i Miljøstraffesager II, nr. 8).

Målet, at det ikke må kunne betale sig at overtræde loven, bør måske søges opnået ved i højere grad at påstå konfiskation kombineret med bøder med en præventiv effekt. To domme fra det seneste år har givet anledning til denne overvejelse:

Dom afsagt af Kriminalretten i Frederikssund den 14. maj 1990 (refereret i Miljøstraffesager V, nr. 3), hvorved en vognmand blev idømt en bøde på 5.000 kr. samt konfiskation af fortjeneste på 100.000 kr. for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 35. Anklagerens konfiskationspåstand blev fremsat på baggrund af en beregning af fortjenesten til kr. 169.840, mens forsvarerens beregning lød på 18.446 kr. Retten fastsatte konfiskationen *skønsmæssigt* til 100.000 kr.

Ved Viborg Kriminalrets dom af 12. juni 1990 - som er anket til landsretten og derfor ikke refereret - idømtes et varmekær en bøde på 100.000 kr. for dels at have forårsaget et olieudslip til en sø, dels at have fyret med blyholdig spildolie, selvom kæreren kun havde kap. 5-godkendelse til at fyre med fuelolie. Udover bøden konfiskerede retten varmekærens besparelse ved at have anvendt den billigere spildolie fremfor fuelolie, en besparelse på 700.000 kr. Der var ved retssagens start opnået enighed mellem parterne om, at besparelsesbeløbet kunne ansættes til 700.000 kr.

De konfiskerede beløb kan fradrages i selskabets skatteregnskab.

3. Beregning af den ulovlige fortjeneste.

Det ligger fast, at ulovlig fortjeneste i almindelighed beregnes som bruttofortjeneste. Det vil sige den opnåede merindtægt (f.eks. ved salg af ulovligt produceret (mer-)produktion) eller besparelse uden fradrag af generelle omkostninger. Ved generelle omkostninger forstås omkostninger, der er fælles for lovlige og ulovlige forhold, f.eks. en virksomheds almindelige udgifter til bygningsleje, personale, forsikringer osv. Der kan derimod i et vist omfang ske fradrag for de variable udgifter, der er knyttet til det ulovlige forhold, f.eks. råvarer i forbindelse med en ulovlig (mer-)produktion. Man bør dog næppe strække omfanget af de udgifter, der kan trækkes fra, for vidt.

Det er en stor fordel, hvis anklagemyndigheden før domsforhandlingen kan blive enig med tiltalte om størrelsen af den ulovlige fortjeneste. I hvert fald bør anklagemyndighedens fortjenesteberegning forelægges for tiltalte, så denne har mulighed for at kommentere beregningen.

4. Miljøstyrelsens indstilling.

Miljøstyrelsen er enig i Justitsministeriets indskærpelse af, at der i alle sager, hvor der er grundlag herfor, bør nedlægges påstand om konfiskation.

Med hensyn til fastsættelse af bøde ved siden af konfiskation vil styrelsen basere sine indstillinger på følgende principper:

a. Overtrædelser af formel karakter eller overvejende formel karakter.

I sager, hvor der ikke er sket skade på miljøet eller har været fare herfor, men hvor overtrædelsen har medført en stor fortjeneste, bør der

udover konfiskation af fortjenesten fastsættes en bøde, der afspejler bl.a. tilregnelsesgraden og det forhold, at der er opnået en økonomisk fordel.

b. Overtrædelser, der har medført skade på miljøet eller fare herfor samt økonomisk fordel.

Udover konfiskation af fortjenesten bør der i disse sager fastsættes en bøde, der er udtryk for bl.a. tilregnelsesgrad og miljøskade (fare herfor), og den opnåede fortjeneste/besparelse bør indgå med betydelig vægt i bødeudmålingen.

Det er imidlertid en forudsætning for en øget anvendelse af konfiskation i disse grove sager, at dette ikke medfører en svækkelse af det nuværende bødeniveau (bøde svarende til fortjenesten med visse tillæg).

c. Overtrædelser, der har medført skade på miljøet eller fare herfor, men ikke økonomisk fordel.

I disse sager må bøden fastsættes skønsmæssigt efter overtrædelsens grovhed, d.v.s. med vægt på tilregnelsesgraden, miljøskaden (faren), omfanget, evt. andre økonomiske elementer, herunder tilsigtet, men ikke opnået fortjeneste/besparelse.

Skade på miljøet eller fare herfor og tilregnelsesgrad kan dårligt opgøres i penge. Det væsentlige ved den skønsmæssige bødefastsættelse bliver derfor at sikre, at bøderne udmåles således, "at de bliver virkeligt følelige og får en stærk præventiv effekt", som ønsket af Folketinget. I forhold til sanktionerne i sammenlignelige lande (Norge, England, USA m.v.) ligger de danske sanktioner fortsat meget lavt.

2. Ulovlig kabelafbrænding.

Det er populært at brænde kabler af i Danmark, og det er populært at gøre det ulovligt. For det første fordi det er en god forretning. For det andet fordi det er let. Det kan ske uden særlige indretninger og på den bare jord, men med en kraftig jordforurening til følge.

Problemet's stigende omfang giver anledning til en særlig omtale. For lige så let, som det er at brænde kabler af, lige så svært er det for de kommunale myndigheder at få overblik over de indgrebsmuligheder, lovgivningen indeholder, både før og efter afbrændingen.

Problemerne bliver ikke mindre af, at der i sager om ulovlig kabelafbrænding ofte optræder flere grupper af aktører. Derfor kan der med rette rejses spørgsmål om hvem, der kan straffes og for hvad, hvem kommunen kan rette undersøgelses- og oprydningspåbud til, og hvem, kommunen kan sende regningen videre til, hvis den foretager selvhjælps handlinger.

Miljøbeskyttelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 68 af 24. januar 1989, og bekendtgørelse nr. 809 af 15. december 1989 om olie- og kemikalieaffald indeholder de vigtigste regler om de indgrebsmuligheder, der er over for ulovlig kabelafbrænding.

Kabelafbrændingsvirksomheden.

Godkendelsespligtig virksomhed.

Efter Miljøstyrelsens opfattelse er kabelafbrænding godkendelsespligtig efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5, § 35. Den ulovlige kabelafbrænding kan typisk henføres til én af de kategorier af forurenende virksomheder, der er nævnt under punkt G.2. på bilaget til miljøbeskyttelsesloven.

Kabelafbrænding uden godkendelse kan straffes efter miljøbeskyttelseslovens § 83, stk. 1, nr. 4.

Kabelafbrænderen er identisk med grundejeren.

Undersøgelses- og oprydningspåbud.

Undersøgelsespåbud.

Efter miljøbeskyttelseslovens § 52 kan der meddeles påbud om iværksættelse af undersøgelser til den, der er ansvarlig for forhold eller indretninger, der kan give anledning til forurening. Hvis påbudet ikke efterkommes, kan der foretages strafforfølgning efter miljøbeskyttelseslovens § 83, stk. 1, nr. 6.

*Oprydningspåbud.
Grundvandsinteresser.*

Hvis der forefindes grundvandsinteresser i det område, hvor den ulovlige kabelafbrænding har fundet sted, kan kommunen meddele et oprydningspåbud i form af et lovliggørelsespåbud til grundejeren som forurener efter miljøbeskyttelseslovens § 11. Typisk medfører kabelafbrænding en jordforurening med bly, zink og kobber, og der vil derfor være tale om, at der er udledt væsker og stoffer, der kan forurene grundvandet. Hvis påbudet om oprydning ikke efterkommes, kan der foretages strafforfølgning efter miljøbeskyttelseslovens § 83, stk. 1, nr. 1.

*Ingen grundvands-
interessser.*

Såfremt der ikke er grundvandsinteresser i området, kan der meddeles påbud om oprydning til grundejeren som forurener efter bekendtgørelse nr. 809 af 15. december 1989 om olie- og kemikalieaffald §§ 9 og 12. Hvis påbudet ikke efterkommes, kan der foretages straf-
forfølgning efter bekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 2 og 6.

Kabelafbrænderen er ikke identisk med grundejeren.

Ulovlig kabelafbrænding kan være stationært knyttet til en bestemt fast ejendom. Det typiske er dog, at den ulovlige afbrænding finder sted om natten, på jorden (evt. i mobile primitive anlæg), i afsides beliggende områder, og ofte kun én eller få gange det samme sted. I mange tilfælde er der ingen - måske heller ikke grundejeren - der har bemærket afbrændingen.

I disse situationer må der principielt sondres mellem, om grundejeren har medvirket til eller haft viden om den ulovlige afbrænding eller ikke. Sondringens betydning forstærkes yderligere i de situationer, hvor kabelafbrænderen ikke kan identificeres.

A. Grundejeren har medvirket til/haft viden om afbrændingen.

Ansvar for medvirken, undersøgelses- og oprydningspåbud.

Hvis der kan tilvejebringes dokumentation for, at grundejeren har medvirket til/været vidende om den ulovlige kabelafbrænding, blot ved uagtsomhed (burde vide), kan grundejeren straffes efter straffelovens § 23 for medvirken til kabelafbrænderens overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 35, jf. § 83, stk. 1, nr. 4.

*Undersøgelsespåbud.
Påbudets adressat.*

Både ejer og lejer/bruger.

Et undersøgelsespåbud efter miljøbeskyttelseslovens § 52 bør meddeles til både kabelafbrænderen og grundejeren som dem, der er ansvarlige for de forhold eller indretninger, der kan give anledning til forurening. Hvis påbuddet ikke efterkommes, kan der foretages straf-
forfølgning efter miljøbeskyttelseslovens § 83, stk. 1, nr. 6.

Oprydningspåbud.

Påbudets adressat.

Både ejer og lejer/bruger.

For så vidt angår oprydningspåbud efter miljøbeskyttelseslovens § 11 og olie- og kemikalieaffaldsbekendtgørelsens §§ 9 og 12 anbefaler Miljøstyrelsen, at der rettes påbud til såvel kabelafbrænderen (lejer/bruger), hvis denne kendes, som til grundejeren. Strafforfølgning kan ske efter hhv. miljøbeskyttelseslovens § 83, stk. 1, nr. 1, og olie- og kemikalieaffaldsbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 2 og 6.

B. Grundejeren har ikke medvirket/haft viden om afbrændingen.

Undersøgelses- og oprydningspåbud.

I disse situationer vil det ikke være muligt at straffe grundejeren for medvirken til overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 35. For denne vurdering er det uden betydning, om kabelafbrænderen kendes eller ikke.

Undersøgelses- og oprydningspligten.

Selvom grundejeren ikke har medvirket til/været vidende om kabelafbrændingen, mener Miljøstyrelsen dog principielt, at der for så vidt angår undersøgelses- og oprydningspligten, hhv. miljøbeskyttelseslovens §§ 52 og 11, eksisterer et grundejeransvar, som indebærer, at også den uvidende grundejer kan være adressat for et undersøgelses- og oprydningspåbud, bl.a. af den grund at grundejeren er nærmest til umiddelbart at hæfte for de risici for miljøskader, der udgår fra vedkommendes ejendom. Der skal imidlertid gøres opmærksom på, at retspraksis på området endnu ikke synes endeligt afklaret. Og der er fortsat knyttet en betydelig usikkerhed til udfaldet af retssager om grundejeransvaret.

Selvhjælpshandlinger.

A. Selvhjælpshandling forud for afbrænding.

Miljøbeskyttelseslovens § 49 indeholder reglerne om selvhjælpshandlinger. Det fremgår af § 49, stk. 4, at reglerne i bestemmelsens stk. 1-3 også finder anvendelse på tilsynsmyndighedens meddelelser om at bringe ulovlige forhold til ophør. I de tilfælde, hvor tilsynsmyndigheden har kendskab til et oplag af brugte kabler, som myndigheden har formodning om er beregnet til (ulovlig) kabelafbrænding, kan disse kabler derfor fysisk fjernes ved tilsynsmyndighedens foranstaltning med henblik på at undgå afbrænding, d.v.s. ved beslaglæggelse af kablerne.

De udgifter, kommunen afholder i forbindelse med selvhjælpshandlinger, skal refunderes af den, der kunne være mødt med påbud efter miljøbeskyttelseslovens §§ 52 og 11, se ovenfor.

B. Selvhjælpshandling under afbrændingen.

I heldigste fald kan kabelafbrændere gribes på fersk gerning. I disse situationer kan kabelafbrænderen stilles over for et valg. Enten kan vedkommende vælge selv at rydde op, eller vedkommende kan vælge at refundere kommunen de udgifter, den må afholde i forbindelse med iværksættelse af en selvhjælpshandling efter miljøbeskyttelsesloven. D.v.s. de udgifter, der er forbundet med tilkaldelse af brandvæsen, bortkørsel og deponering af kemikalieaffaldet m.v. Der henvises til miljøbeskyttelseslovens § 49, stk. 1 og 2.

Bagmænd.

Bagmænd.

Bagmænd vil typisk være skrothandlere, der leverer/sælger de brugte kabler til kabelafbrændere, om hvem de ved eller har formodning om ikke har godkendelse til at brænde kablerne af. Bagmændene ønsker ikke at vide, hvad der sker med kablerne, men køber gerne den udvundne bly, zink og kobber tilbage for en betydeligt lavere pris end den gængse markedspris.

Straf for medvirken.

Hvis bagmanden kan findes, kan denne straffes for medvirken efter straffelovens § 23 til kabelafbrænders overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 35, jf. § 83, stk. 1, nr. 4.

Fastsættelse af bødepåstand.

Det hidtidige bødeniveau for ulovlig kabelafbrænding har ligget uacceptabelt lavt i forhold til gevinsten ved den ulovlige afbrænding. Bøderne har typisk ligget på 2-3000 kr.

Bødepåstand.

Fastsættelsen af bøden bør baseres på den fortjeneste og besparelse, der er opnået ved afbrændingen. Derudover bør bødeudmålingen baseres på omfanget af afbrændingen (omfang/hyppighed) og afbrændingens miljøskadelige virkninger. Set i lyset af, at oprydninger efter ulovlige kabelafbrændinger har beløbet sig til op imod 1/2 mio. kr., er et bødeniveau på 2-3000 kr. for lavt.

Konfiskation.

Hertil kommer, at der bør overvejes påstand om konfiskation/ beslaglæggelse af de kabler, der evt. endnu ligger uafbrændte hen, samt den ulovligt udvundne bly, zink og kobber, der henligger og er beregnet til videresalg.

3. BØDESTATISTIK 1989.

192 fældende afgørelser

Det materiale, der er indberettet til Miljøstyrelsen, omfatter for 1989 ialt 192 fældende afgørelser.

Statistikken bygger på indberetning til Miljøstyrelsen fra politikredsene. Materialet antages at være rimeligt pålideligt, idet der dog må tages forbehold for mindre unøjagtigheder i det omfang, Miljøstyrelsen ikke har modtaget enkelte domme fra politikredsene.

Fordeling af sager.

De 192 bødef afgørelser fordeler sig med 84 i gruppen landbrug, 76 i gruppen industri og 32 i gruppen diverse. Statistikken omfatter alene overtrædelser af lov om miljøbeskyttelse og regler udstedt i medfør heraf. Der er endvidere faldet et mindre antal domme for overtrædelser af lov om beskyttelse af havmiljøet. Statistikken for lov om kemiske stoffer og produkter er opgjort i afsnit 5.

Landbrug.

I gruppen landbrug er antallet af bøder lidt højere end sidste år (80). Den samlede bødesum var 365.000 kr. mod 418.000 kr. i 1988. I 68 sager var der tale om vandløbsforurening, og bødesummen var 340.000 kr. Endelig var der i denne gruppe 9 frifindelser og 1 sag endte med en advarsel. 46 sager blev afgjort ved et bødeforelæg.

I gruppen for landbrug lå ca. halvdelen af bøderne mellem 5.000 og 10.000 kr. og ca. 1/3 mellem 2.000 og 4.000 kr. Langt de fleste angik overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 17. Størsteparten af bøderne, hvor § 17 ikke var citeret, var på 1.000 kr. eller derunder. Et par bøder på 3.000 kr. angik overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 11 eller § 35.

Gennemsnitsbøde 5.000 kr.

Gennemsnitsbøden ved vandløbsforurening var således ca. 5.000 kr. mod 6.200 kr. i 1988. En gennemgang af de enkelte sager viser dog, at der i 1989 er mange sager, som er særlig små, eller hvori der indgår formildende omstændigheder. Miljøstyrelsen kan således ikke ud fra dette ene år konkludere, at domstolene har slækket på praksis. Dog kunne gennemsnittet have ligget noget over 5.000 kr. i betragtning af, at Højesteret i 1987 fastsatte en standardbøde på 5.000 kr. ved de **mindre** vandløbsforureninger.

Industri.

I gruppen industri m.v., herunder kommuner, var den samlede bødesum 1,4 mio. kr. mod 0,5 mio. kr. i 1988 og 1,6 mio. kr. i 1987. Den samlede bødesum svinger meget fra år til år afhængig af, om der indgår nogle store sager.

Største bøder.

I 1989 lå 3 sager i særklasse med bøder på hhv. 300.000 kr., 225.000 kr. og 200.000 kr. Den hidtil højeste bøde på 310.000 kr. til en virksomhed i 1987 er således ikke blevet overgået i 1989.

I de 2 første sager accepterede industrivirksomheder de bødekrav, som miljømyndighederne havde stillet, og sagerne blev afgjort ved bødevedtagelser uden retssag.

I det 3. tilfælde fulgte Vestre Landsret miljømyndighedernes bødekrav fuldt ud. Det var baseret på en beregning over, hvad overtræderen - her en kommune - havde tjent ved handlingen, og den beregning lagde domstolene til grund.

Endvidere blev i 9 sager idømt bøder på 30.000 kr. eller derover. Endelig endte 2 sager med frifindelse og 1 med en advarsel. 20 sager blev afgjort med et bødeforelæg.

Bøderne i industrigruppen i 1989 fordeler sig med ca. halvdelen mellem 1.000 og 5.000 kr., ca. 1/3 mellem 6.000 og 25.000 kr.

I øvrigt er sagerne i industrigruppen meget forskelligartede, og det er vanskeligt at foretage en generel fortolkning. Der foreligger endnu ingen højesteretsdomme.

Diverse.

Gruppen diverse omfatter 32 afgørelser og en samlet bødesum på ca. 175.000 kr. Gruppen omfatter overvejende privatpersoners overtrædelser. 14 sager blev afgjort med et bødeforelæg.

Bødestørrelserne fordeler sig mellem 400 og 40.000 kr. (en enkelt bøde var på 45.000 kr., men her var anden lovgivning inddraget).

4. Afgørelser vedrørende miljøbeskyttelseslovgivningen

afsagt i perioden 1. okt. 1989 - 1. okt. 1990

Industri.

Sag nr. 1. "Fiskelagen og rensningsanlægget".

Dom afsagt af Vestre Landsrets 1. afdeling den 7. november 1989. (S 1044/1989).

Mbl. § 25 (§ 44)-forbud imod udledning ignoreret - kommunal passivitet - årsagssammenhæng.

*Tiltale: Mbl. § 44
(rettelig mbl. § 25).*

Sagens forløb.

*Forbud mod udledning,
mbl. § 44.*

Politianmeldelse:

Retten:

Forvarsel uforment.

*Kommunens
passivitet.*

*Forsæt.
Årsagsforbindelse.*

Bøde: 30.000 kr.

Ved byretten var en fiskerivirksomhed tiltalt for overtrædelse af et forbud efter miljøbeskyttelseslovens § 44 mod at udlede fiskelag til det offentlige kloakanlæg.

Ifølge en landvæsenskommissionskendelse fra den 20. maj 1972 skulle virksomhedens industrispildevand tilføres det offentlige kloakanlæg jævnt i løbet af 24 timer, alt under anvisning og godkendelse af Ebeltoft Byråd.

I sommeren 1986 opstod der problemer på det offentlige rensningsanlæg. Kommunen mente, det skyldtes virksomheden og meddelte derfor et øjeblikkeligt forbud mod udledning af fiskelag.

I forbindelse med vurderingen af, om virksomheden var godkendelsespligtig, kom det frem, at virksomheden havde fået en forøget mængde af sildelag til udledning.

Kommunen indgav derfor politianmeldelse mod virksomheden den 11. februar 1988. Under politiafhøringen blev tiltalte forgæves indskærpet at efterkomme forbudet, men udledningerne fortsatte frem til den 5. juli 1988.

Der var uenighed mellem kommunen og den tiltalte om mængden af den udledte fiskelag, samt hvorvidt fiskelagen var udledt i overensstemmelse med landvæsenskommissionens kendelse. Desuden havde rensningsanlægget i hele perioden frem til den 5. juli 1988 været plaget af lejlighedsvis men længerevarende funktionsproblemer.

Byretten udtalte, at hjemlen for det meddelte påbud rettelig burde have været miljøbeskyttelseslovens § 25 i stedet for § 44. Retten bemærkede i øvrigt, at forvarsel af forbudet efter miljøbeskyttelseslovens § 68, stk. 2, var uforment, idet tiltalte var fuldt ud klar over, hvori problemerne med virksomheden i forhold til rensningsanlægget bestod.

På trods af kommunens passivitet over for de gentagne udledninger fandtes forbudet ikke at være bortfaldet. Politiets gentagelse af forbudet, tiltaltes forsøg på at neutralisere surheden i udledningerne og inspektion af forholdene på rensningsanlægget gjorde efter rettens opfattelse, at tiltalte havde haft forsæt til at overtræde forbudet.

Byretten fandt det endvidere bevist, at det var udledningerne fra tiltaltes virksomhed, der havde forårsaget funktionsproblemer på rensningsanlægget.

Byretten fastsatte en bøde på 30.000 kr.

Vestre Landsret.

*Tvivel om årsags-
sammenhæng.*

Forvarsling nødvendig.

Tiltalte ankede til frifindelse, og anklagemyndigheden tog bekræftende til genmæle - d.v.s. var enig i frifindelse - fordi der i mellemtiden var skabt tvivel om årsagssammenhængen mellem tiltaltes udledning af fiskelag og de langvarige funktionsproblemer på rensningsanlægget. Derudover fandtes forbudet i givet fald at skulle have været forvarslet efter miljøbeskyttelseslovens § 68, stk. 2.

Sag nr. 2. De 5 melsiloer.

Dom afsagt af Vestre Landsrets 7. afd. den 19. december 1989. (S 1421/1989).

Mbl. § 35 - ikke økonomisk fordel - også direktør tiltalt.

Tiltalen: Mbl. § 35.

*Tiltalte: - virksomhed
- direktør*

Sagens forløb.

*Manglende ansøgning
om miljøgodkendelse.*

En fiskeindustrivirksomhed samt dennes direktør var tiltalt for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 35, stk. 1, ved uden godkendelse at have ladet 5 melsiloer opstille på virksomheden.

Virksomheden ansøgte 10. december 1987 kommunen om byggetilladelse til opførelse af 5 melsiloer. Der blev ikke samtidig søgt om miljøgodkendelse. Dette skete først den 15. februar 1988.

Uden bestyrelsens medvirken godkendte direktøren, at virksomheden den 29. februar 1988 gik igang med at støbe fundamenterne til siloerne. Selve opsætningen af siloerne fandt sted i begyndelsen af marts 1988.

*Modtog underretning
om at vente til til-
ladelser forelå.*

Den 14. april 1988 meddelte amtet, at arbejdet var påbegyndt ulovligt, når der ikke forelå en tilladelse. Siloerne var da stillet op på fundamenterne og indbyrdes forbundet, men blev først koblet til virksomhedens produktionsanlæg, da byggetilladelse og miljøgodkendelse forelå den 28. april 1988.

Ikke økonomisk fordel.

Direktøren oplyste i Retten, at igangsætningen af opstillingsarbejdet forinden tilladelsen forelå ikke havde haft nogen økonomisk betydning for virksomheden, ligesom siloerne alene udgjorde ca. 3% af virksomhedens samlede lagerkapacitet.

Erkendelse.

Tiltalte erkendte sig skyldig i påbegyndelse af opsætningen, men bestred at have overtrådt miljøbeskyttelsesloven.

*Byretten i Lemvig.
(SS 297/88)
(SS 298/88)*

Retten fandt efter bevisførelsen, at såvel virksomheden som direktøren havde overtrådt miljøbeskyttelseslovens § 35, stk. 1, og fandt dem skyldige efter anklageskriftet.

Forsætlig.

Retten idømte selskabet en bøde på 20.000 kr. og direktøren en personlig bøde på 2.000 kr., idet retten lagde særlig vægt på, at overtrædelsen var forsætlig, at melsiloerne først blev taget i brug efter, at tilladelse forelå, at disse kun udgjorde ca. 3% af lagerkapaciteten, og at virksomheden ikke havde haft økonomisk fordel af opsætningen.

Vestre Landsret.

I forbindelse med sagens behandling ved Landsretten blev det oplyst, at kommunen den 4. januar 1988 havde meddelt amtet, at man kunne anbefale, at den ansøgte tilladelse blev givet.

Landsretten lagde til grund, at amtet den 4. januar 1988 havde kendskab til, at virksomheden havde søgt kommunen om tilladelse til et projekt, der krævede godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens kap. 5. Med den bemærkning og i øvrigt af de af Byretten anførte grunde fandtes de udmålte bøder passende, og Landsretten stadfæstede Byrettens dom.

Sag nr. 3. Den ulovlige omlastestation i grusgraven.

Dom afsagt af Retten i Frederikssund den 14. maj 1990 (PS 598/88).

Mbl. § 35 - forbud - gentagelse - konfiskation.

Tiltalen: mbl. § 35.

Ejeren af en omlastestation for affald var tiltalt for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 35, stk. 1, ved at have anlagt en plads til oplagring af affald (omlastning) i en grusgrav, og ved - efter kommunens påbud om fjernelse - at have anlagt en tilsvarende plads på gårdspladsen på samme ejendom, uden at have indhentet de fornødne miljøgodkendelser.

Sagens forløb.

En kommune konstaterede ved miljøtilsyn, at der blev tilkørt affald til en grusgrav.

Der forelå ingen tilladelse efter miljøbeskyttelsesloven og by- og landzoneloven.

Forbud mbl. § 44, stk. 2.

Det blev oplyst, at der dagligt blev tilkørt 10-15 små containere affald til grusgraven. Affaldet henlå normalt én arbejdsdag, forinden det blev omlastet og kørt bort. Kommunen nedlagde den 13. marts 1986 forbud mod virksomhedens drift samt påbud om omgående fjernelse af materiel og henlagt affald.

Den 24. april 1986 meddelte kommunen, at nye overtrædelser af loven uden yderligere varsel ville blive anmeldt til politiet.

Forbud

Den 23. juli 1986 meddelte kommunen, at der påny var konstateret ulovlig omlastning på ejendommen og nedlagde påny forbud og påbud om fjernelse. Ejeren blev endvidere anmeldt til politiet.

Påstand.

Anklagemyndigheden nedlagde påstand om en bøde på 5.000 kr. Endvidere nedlagdes påstand om konfiskation efter straffelovens § 75, stk. 1, af ulovligt indvundet udbytte på 169.840 kr., baseret på af kommunens beregninger.

Beregning af besparelse.

Tiltaltes revisor opgjorde udbyttet til 47.904 kr. Med udgangspunkt i tiltaltes tal beregnede politimesteren besparelsen til 279.218 kr. Tiltalte opgjorde herefter besparelsen til 18.446 kr.

Tiltalte erkendte for Retten at have handlet ulovligt, men påstod strafbortfald, subsidiært bøden nedsat. For konfiskationspåstanden påstod tiltalte frifindelse, subsidiært at beløbet ikke oversteg 18.446 kr.

Bøde: 5.000 kr.

Retten fandt tiltalte skyldig efter anklageskriftet og idømte en bøde på 5.000 kr. Med en bemærkning om, at der ikke bør ske fradrag for udgifter til pladsleje og læsning (på ejendommen), et beløb tiltalte havde opgivet til 53.200 kr., fastsattes konfiskationen skønsmæssigt til 100.000 kr.

Konfiskation: 100.000 kr.

Sag nr. 4. Det støjende korntransportanlæg.

Dom afsagt af Retten i Nykøbing Falster den 6. april 1990 (PS 18/90).

Mbl. § 35 - påbud.

Mbl. § 35.

En kornvirksomhed samt dennes direktør var tiltalt for overtrædelse af vilkår knyttet til en tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 35, stk. 1, om den højst tilladte støj. Endvidere var de tiltalt for ikke at have gennemført støjdæmpende foranstaltninger som påbudt af amtet.

Sagens forløb.

I 1987 konstaterede virksomheden efter at have fået foretaget en støjmålingsundersøgelse, at nogle blæsere samt et korntransport-anlæg støjede mere end tilladt i vilkårene for virksomhedens miljøgodkendelser.

Foretog sig intet.

Tiltalte konkluderede på grundlag af rapporten, at den anbefalede løsning på problemerne ikke gav nogen direkte garanti for, at støjgrænserne herefter ville kunne overholdes, at 1987 var et af de år, hvor virksomheden ikke gav overskud, at løsningen på problemerne ville koste 150-200.000 kr., hvilket tiltalte skønnede ville belaste virksomheden alt for meget. Tiltalte undlod derfor at foretage sig videre.

Byretten.

Ved påbud fra amtet af 28. januar 1988 blev virksomheden pålagt at gennemføre støjdæmpende foranstaltninger. Ved kontrolbesøg den 7. september 1988 var disse påbud ikke gennemført.

Bøde:

- selskabet 10.000 kr.
- direktøren 1.000 kr.

Retten fandt efter bevisførelsen, at såvel virksomheden som dennes direktør havde overtrådt miljøbeskyttelseslovens § 35, stk. 1, og fandt dem skyldige efter anklageskriftet.

Retten idømte selskabet en bøde på 10.000 kr. som påstået af anklagemyndigheden og direktøren en personlig bøde på 1.000 kr., idet Retten lagde særligt vægt på, at selskabet i en længere årrække havde undladt at foretage støjdæmpende foranstaltninger, hvorved der var opnået en væsentlig besparelse.

Sag nr. 5. Olieraffinaderi's overskridelse af udledningstilladelse.

Dom afsagt af retten i Fredericia den 27. marts 1990 (PS 20/1990).

Olieraffinaderi - vilkårsovertrædelse - mbl. § 18.

Tiltale: vilkårsovertrædelse, mbl. § 18.

Et olieraffinaderi var tiltalt for overtrædelse af vilkår i spildevandstilladelsen, jf. miljøbeskyttelseslovens § 18, ved i 1985 at have tilsidesat vilkår i den af Vejle amtskommune meddelte tilladelse til udledning af spildevand, idet virksomheden overskred årsmængdekravet (48.000 kg) for suspenderet stof med ca. 5.900 kg og årsmængdekravet (9.000 kg) for kulbrinter med ca. 2.500 kg.

*Påstand: Bøde 50.000 kr.
Sagens forløb.*

Anklagemyndigheden nedlagde påstand om bøde på 50.000 kr.

Olieraffinaderiet modtog den 14/12-1984 tilladelse i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 18 til fortsat udledning af spildevand til Lillebælt. Med enkelte ændringer blev udledningstilladelsen stadfæstet af Miljøstyrelsen (den 14/5-1985) og af Miljøankenævnet (den 23/9-85).

Retten's udtalelse.

I udledningstilladelsen var der præcist angivet maksimale grænseværdier for de forskellige stoffer m.v. Det var anført, hvorledes de enkelte prøver skulle udtages og analyseres. Det var endelig anført, hvorledes årsmængderne skulle beregnes.

Retten gav olieraffinaderiet medhold i, at der var knyttet usikkerhed til de forskellige måle- og analysemetoder, men at der, henset til indholdet af tilladelsen og vilkårene herfor, var gjort op med, hvilke usikkerhedsmomenter der kunne være tale om.

Retten lagde efter de foretagne analyser og beregninger til grund, at der i 1985 var sket de i tiltalen anførte overskridelser af årsmængdekravene for såvel suspenderet stof som for kulbrinter.

*Tilsynsmyndigheden
orienteret.*

*Virksomheden ansvarlig
for uagtsomheden.*

Bøde: 30.000 kr.

Retten lagde endvidere til grund, at oprensningen af virksomhedens spildevandsbassin havde medført en forøgelse af udledningsmængderne, men fandt ikke grundlag for at statuere, hvilke merudledninger der havde været tale om som følge af dette forhold. Dette forhold var imidlertid indeholdt i vilkårene i udledningstilladelsen. Det var overladt til olieraffinaderiet at afgøre, hvorledes oprensningen skulle ske. Det var tillige overladt til virksomheden at afgøre, hvorledes belufterne skulle opstilles, og hvorledes man ville ændre på opstillingen af disse. Olieraffinaderiet måtte herefter drage omsorg for, at en merudledning kunne holdes inden for de i tilladelsen fastsatte grænseværdier.

Det blev lagt til grund, at virksomheden løbende havde orienteret myndighederne om resultaterne af de foretagne målinger, men retten fandt desuagtet, at det var virksomhedens ansvar, at vilkårene for tilladelsen blev overholdt.

Retten lagde endvidere til grund, at kontraklapventilen havde været ude af funktion i et eller flere tidsrum fra et tidspunkt i 1985 og indtil forholdet blev opdaget i 1986. Retten fandt, at ansatte hos virksomheden burde have opdaget dette forhold efter kort tids forløb. Tilsynsmyndigheden henlede flere gange opmærksomheden på de foreliggende analyseresultater. Virksomheden burde på et tidligt tidspunkt have undersøgt nærmere, hvorfor der efter oprensningen fortsat var relativt høje udledninger af suspenderet stof.

Personalet hos virksomheden fandtes herefter ikke at have udvist fornøden agtpågivenhed. Olieraffinaderiet, der var ansvarlig for overholdelsen af grænseværdierne, fandtes som organisation at have udvist et uagtsomt forhold.

Retten fandt endelig, at der havde foreligget fornøden kausalitet og adækvans mellem den udviste uagtsomhed og overskridelsen af årsmængderne.

På denne baggrund blev tiltalte kendt skyldig i overensstemmelse med den rejste tiltale.

Efter en samlet vurdering af de foreliggende forhold fastsatte retten bøden til 30.000 kr.

Sag nr. 6. Deklarering og deponering af kemikalieaffald.

Dom afsagt af retten i Roskilde den 22. december 1989 (PS 42/89).

Kemikalieaffaldsbekendtgørelsen - affaldstransportøren også ansvarlig - erstatning.

Tiltale:

- 1) Overtrædelse af kemikalieaffaldsbek.
§ 3, stk. 1, § 6, stk. 1,
og § 8, stk. 2.*

Indehaveren af en virksomhed, der fremstillede og aftappede epoxyprodukter, blev sammen med virksomhedens affaldstransportør tiltalt for en række overtrædelser af kemikalieaffaldsbekendtgørelsen (nu: bekendtgørelse nr. 805 af 15. december 1989 om olie- og kemikalieaffald).

Overtrædelserne bestod i ukorrekt deklarering af virksomhedens kemikalieaffald med henblik på deponering på en losseplads, der ikke var anvist som særlig kommunal modtagestation for kemikalieaffald.

2) *Affaldstransportør
tillige tiltalt efter
straffelovens § 23,
jf. § 89.*

Sagens forløb.

Ulovlig deponering.

Forkert deklarerer.

Besparelse.

Fjernelse af affaldet.

Bødepåstand:

- 10.000 kr.
- 5.000 kr.

Bevisførelsen.

Skyldige.

- Bøde: - 10.000 kr.
- 5.000 kr.*

Erstatning:

Ved at have sat sit stempel i deklarationen som affaldstransportør og deponeret kemikalieaffaldet på en losseplads, der ikke var anvist til at modtage kemikalieaffald, blev affaldstransportøren tiltalt for medvirken til samtlige overtrædelser af kemikalieaffaldsbekendtgørelsen.

Om formiddagen den 7. august 1987 deponerede virksomhedens affaldstransportør en 25 liters dunk og et antal 2,5 liters dunke med kemikalieaffald på en losseplads, der ikke var anvist som kommunal modtagestation for kemikalieaffald. Deponeringen var mulig, fordi virksomhedens indehaver havde deklareret dunkene som indeholdende plastik, pap, jern og sten og ikke epoxyharpikser, hårdere, uhærdede epoxyforbindelser, malingrester m.v. På denne måde opnåede virksomheden en betydelig besparelse ved ikke at aflevere affaldet på en særlig anvist losseplads for kemikalieaffald. Kommunen fjernede kemikalieaffaldet og bortskaffede det på lovlig vis, inden der indtrådte forurening, og havde udgifter hertil på 9.108 kr.

I anklageskriftet fra den 10. januar 1989 nedlagde anklagemyndigheden påstand om en bøde til virksomhedens indehaver på 10.000 kr., idet der ved fastsættelsen var taget højde for besparelser ved den valgte deponeringsform, og til affaldstransportøren 5.000 kr.

Efter bevisførelsen, herunder forklaring fra de tiltalte og fotos, fastslog Retten, at det ulovligt deponerede kemikalieaffald stammede fra den tiltalte indehavers virksomhed. Ved at have sat sit stempel i deklarationen indestod affaldstransportøren for affaldsleverancens indhold. Idet Retten i øvrigt bemærkede, at det var uden betydning for sagen, om dunkene måtte være kommet med det øvrige plastik-, papir-, pap- og jernaffald ved en fejltagelse, fandtes de tiltalte skyldige efter anklageskriftet.

Virksomhedens indehaver blev idømt en bøde på 10.000 kr. og virksomhedens affaldstransportør en bøde på 5.000 kr.

Erstatningen til kommunen for fjernelse af affaldet udgjorde 9.108 kr., som blev fordelt med 2/3 til virksomhedens indehaver og 1/3 til affaldstransportøren.

Kommuner.

Sag nr. 7. "Olie nedpløjet i strand".

Dom afsagt af Vestre Landsrets 7. afd. den 16. november 1989 (S 2108/1989).

Mbl. § 11 og § 17 - kommunen som driftsherre - forsæt - besparelse.

Tiltalte:

- kommune
- borgmester
- udvalgsformand

Tiltale: Mbl. § 11 og § 17.

Sagens forløb.

En kommune var tiltalt for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 11, stk. 1, og § 17, stk. 1, ved at have ladet nedgrave mellem 5 og 10 tons ilanddrevet olie på stranden. Der var endvidere rejst tiltale mod borgmesteren og formanden for udvalget for Teknik og Miljø dels for overtrædelse af samme bestemmelser ved at have truffet beslutningen om nedgravninger, dels for overtrædelse af kommunestyrelseslovens § 61 c for groft at have tilsidesat de pligter, som deres hverv medførte, ved at træffe nævnte beslutning.

Kommunen modtog en melding om olie på stranden. Ved en besigtigelse fandtes olie på en 3-4 km lang strækning. Amtskommunen blev underrettet, og på et møde med amtets biologer erklærede disse, at

olien ikke måtte nedpløjes. De foreslog, at olien blev samlet op og midlertidigt deponeret med henblik på senere bortskaffelse. Spørgsmålet om deponering ville de drøfte med en kontorleder i amtskommunen.

Dagen efter havde kommunen telefonisk kontakt med kontorlederen, som gentog, at man ikke kunne nedpløje olien, beskrev anvendelsen af klitdeponering på plastik og udtalte, at amtet næppe ville deltage økonomisk i udgifterne. Han ville forelægge sagen for afdelingslederen.

Da kommunen ikke ved middag havde hørt fra amtskommunen, besluttede man at nedpløje olien, idet man ikke mente, at den aktuelle oliemængde ville forøge forureningen i uacceptabel grad, og ikke fandt, at den miljømæssige gevinst ved opsamling af olien ville stå mål med de økonomiske omkostninger. Man vidste, at omkostningerne ville andrage 3.500 kr. pr. ton til destruering. Økonomien var dog ikke afgørende. Mere afgørende var, at det ville vare ugevis at fjerne olien, og at turistsæsonen var umiddelbart forestående. De tiltalte, borgmesteren og teknisk udvalgs formand, vidste ikke, at en nedpløjning ville være ulovlig uden Miljøstyrelsens tilladelse. Nedpløjningen blev foretaget af en maskinstation dagen efter.

Efter aftale med Miljøstyrelsen tog Civilforsvaret (CF) prøver af olien til analyse på Miljøstyrelsens laboratorium. Ifølge CF og kommunens observationer blev olieforureningens omfang bedømt til at være 5-10 tons. Amtskommunen skønnede oliemængden til 35-45 tons.

Kommunens besparelse ved at have nedpløjet 5-10 tons olie i stedet for at opsamle den og få det olieholdige sand - ca. 50 tons - bearbejdet på Kommunekemi, blev af Miljøstyrelsen opgjort til mindst 200.000 kr. Det var Miljøstyrelsens opfattelse, at kommunen havde optrådt som driftsherre og dermed kunne straffes efter miljøbeskyttelsesloven.

Statsadvokaten forelagde sagen for Tilsynsrådet, som begærede, at der rejstes tiltale mod de pågældende for overtrædelse af kommunestyrelseslovens § 61 c.

Med hensyn til tiltalen efter § 61 c fandt retten, at Tilsynsrådet først ved sagens forelæggelse for rådet efter anklagemyndighedens stillingtagen til tiltalen for overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven havde et tilstrækkeligt grundlag for fremsættelse af påtalebegæring. Retten fandt herefter ikke, at adgangen til at begære offentlig påtale var bortfaldet i medfør af straffelovens § 96, stk. 1.

Retten fandt tiltalte kommune straffskyldig efter miljøbeskyttelseslovens § 83, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2, jf. stk. 4, jf. § 11, stk. 1, og § 17, stk. 1, idet kommunen "lod nedpløjningen foretage under den driftsmæssige virksomhed i henseende til både afhentning eller modtagelse og bortskaffelse af olieaffald, der påhvilede kommunen i medfør af havmiljølovens § 36 og olie- og kemikalieaffaldsbekendtgørelserne".

Da beslutningen om nedpløjning blev truffet af de to tiltalte, borgmesteren og udvalgsformanden, fandtes disse ligeledes straffskyldige efter miljøbeskyttelseslovens § 83, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2, jf. § 11, stk. 1, og § 17, stk. 1. Retten lagde til grund, at disse tiltalte ikke forinden beslutningen om nedpløjning af olien var bekendt med de gældende

Beregning af besparelse.

Byretten:
- *kommunestyrelseslovens § 61 c.*

- *"driftsmæssig virksomhed"*

- *ukendskab til regler*

- *kommuneingeniør ikke opfyldt sin forpligtigelse.*

- *kendskab til amtskommunens tilkendegivelse.*

Bøde:

- *kommunen: 200.000 kr.*

- *borgmester: 5.000 kr.*

- *udvalgsformand: 5.000 kr.*

Anken:

Anklagemyndighed: Forsæt for udvalgsformand.

Landsretten: § 83, stk. 4.

Udvalgsformandens tilregnelser.

Stadfæstelse.

Tiltale: Mbl. § 18 og § 53, stk. 1.

Sagens forløb.

regler herom og ikke vidste, at en nedpløjning uden Miljøstyrelsens tilladelse ville være lovstridig. Retten udtalte, at kommuneingeniøren, "der havde kendskab hertil, ikke opfyldte sin naturlige forpligtigelse til som kommunens embedsmand at informere dem herom inden en beslutningstagning". Retten lagde derimod til grund, at de tiltalte var bekendt med, at nedpløjning af olie på stranden var en usædvanlig og tvivlsom fremgangsmåde, hvis lovmæssighed måtte være usikker. De var bekendt med, at amtskommunens embedsmænd udtrykkeligt havde udtalt, at amtskommunen ikke kunne acceptere en nedpløjning. Ved at undlade udtrykkelig forespørgsel om lovligheden og ved herefter at iværksætte nedpløjninger i strid med amtskommunens henstillinger, fandt retten de tiltalte strafskyldige efter kommune-styrelseslovens § 61 c.

Bøden til kommunen blev fastsat til 200.000 kr. efter oplysningerne om den opnåede økonomiske fordel. For borgmester og udvalgsformand blev fastsat en bøde til hver på 5.000 kr.

Kommunen og udvalgsformanden ankede til frifindelse. Anklagemyndigheden påstod stadfæstelse af bødestraffene, men ønskede præciseret, at der for udvalgsformandens vedkommende var tale om forsætlige overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 11, stk. 1, og § 17, stk. 1.

Landsretten fandt af de grunde, som blev anført af Byretten, kommunen skyldig som sket og udtalte: "Det bemærkes herved, at det klart har været lovgivers intention med ændringen af miljøbeskyttelseslovens § 83, stk. 4, i 1986, at kommuner, der har pligt til at handle på den ene eller anden måde - her strandrensning i forbindelse med en olieforurening - skal kunne straffes på samme måde som private virksomheder, hvis kommunen handler i strid med gældende love".

Også udvalgsformanden fandt Landsretten skyldig som sket, idet "det dog findes ubetænkeligt at lægge til grund, at det for denne tiltalte - efter sagens oplysninger - måtte have stået klart, at en nedpløjning af olien var i klar strid med gældende regler om bortskaffelse af olieaffald, og at nedpløjningen kunne fremkalde fare for miljøet".

Landsretten fandt bøderne passende og stadfæstede den indankede dom i det omfang, den forelå til prøvelse.

Sag nr. 8. "Det kraftige tordenvejr".

Dom afsagt af Retten i Kolding den 2. juli 1990 (PS 49/90).

Mbl. § 18 og § 53, stk. 1 - manglende underretning - overtrædelse af udlederkrav.

En kommune var tiltalt for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 18 og § 53, stk. 1, ved i 4 tilfælde i foråret og sommeren 1989 at have overtrådt amtets spildevandsplan, hvorved der skete kraftige overskridelser af de anførte koncentrationer i udlederkravene. Kommunen var endvidere tiltalt for den 27. juni 1989 at have udledt aktivt slam fra renseanlægget, hvilket medførte en omfattende fiskedød i den nærliggende å.

I henhold til spildevandsplanen udtoges løbende døgnprøver ved spildevandsudløbet. Prøverne blev foretaget af Levnedsmiddelkon-

	trollen på tidspunkter, der var ukendte for kommunen. Prøveresultatet blev herefter sendt til kommunen ca. 3 uger efter, at prøverne var foretaget.
<i>Overskridelse af udlederkrav.</i>	Resultaterne af prøver, udtaget den 27. april, den 10. maj, den 13. juni og den 21. juni 1989, viste store overskridelser i forhold til spildevandsplanen, uden at kommunen fandt det fornødent straks at underrette amtskommunen som tilsynspligtig.
<i>Ingen underretning til amtet.</i>	Den 27. juni 1989 var der i området et usædvanligt tordenvejr, der alene i tidsrummet kl. 16.10-16.50 afgav 25 mm regn. Efter bygens ophør begav kommuneingeniøren sig rundt for at gennemgå afløbsforholdene.
	Han konstaterede, at der fra et aflastningsbygværk 1 km opstrøms fra rensningsanlægget var sket en væsentlig udledning af urensset vand til åsystemet.
	Han var også ved rensningsanlægget, hvor han udefra (på grund af manglende nøgle) kunne konstatere slamflugt fra rensningsanlægget. Han skønnede, at den skade, der kunne ske, var sket, idet udledningen ville standse efter, at regnen var stoppet.
<i>Ingen underretning.</i>	Han foretog sig intet, herunder ingen opringning til tilsynsmyndigheden, og var ikke bekendt med, at der nedenfor rensningsanlægget var et dambrug.
<i>Faldende iltindhold</i>	Den 28. juni konstaterede en dambrugsejer, der ved vandindløbet fra åen til dambruget havde etableret en iltmåler med alarm, at iltindholdet i å-vandet over en periode på ca. 4 timer faldt fra de normale 8-9 mg ilt pr. l vand ned til 3,2 mg pr. l. Trods afhjælpningsforsøg skete der fiskedød på 700 kg.
<i>Fiskedød.</i>	Torsdag den 29. juni underrettede en gårdejer, som boede ca. 6 km nedenfor rensningsanlægget, kommunen om at han havde konstateret døde fisk og en grim lugt fra åen. Samme eftermiddag ankom amtets miljøkontrol, der ligeledes konstaterede fiskedød.
<i>Elbefiskning.</i>	Amtet iværksatte herefter den 7. og 11. juli elbefiskning af området og kunne konkludere, at der i åen fandtes en god bestand af bækørred opstrøms rensningsanlægget, medens der nedenstrøms på en strækning af 4-5 km stort set ikke blev fanget ørred.
<i>Kolding Ret:</i>	På baggrund af analyserne fandt Retten det godtgjort, at der på prøveudtagningstidspunkterne fra rensningsanlægget var sket udledning af vand, der var væsentligt forurenet i forhold til de i spildevandsplanen angivne normer. Retten fandt endvidere, at der i forbindelse med regnskyllet den 27. juni var sket udledning i strid med normerne.
<i>Ikke pligt til underretning om analyseerklæringer.</i>	Da erklæringen om analysen den 27. april var sendt til amtskommunen samtidig med, at den var sendt til kommunen, havde særskilt underretning ikke været nødvendig. Det fandtes heller ikke godtgjort, at der som følge af de øvrige analyseerklæringer havde været grundlag for underretning til tilsynsmyndigheden.
	Derimod fandt retten, at der efter den kraftige byge den 27. juni 1989 burde være sket underretning til tilsynsmyndigheden med henblik på at undgå skader.
<i>Bøde: 20.000 kr.</i>	Bøden blev fastsat til 20.000 kr.

Dambrug.

Sag nr. 9. "Dambruget og saprobiesystemet".

Dom afsagt af Vestre Landsrets 6. afd. den 5. september 1990 (S 716/1990).

Dambrug - mbl. § 35, stk. 1, 2. pkt. - saprobiesystemet.

Tiltale:

- *Mbl. § 35, stk. 1.*
- *medført forurening.*
- *forsæt/grov uagtsomhed.*

- *udgangspunkt for bødeudmåling: 600.000 kr.*

Tiltalte:

Byretten.

- *udgangspunkt produktion i 1974*
- *saprobiesystemet*

Bøde: 20.000 kr.

Ved Byretten var en dambrugsejer tiltalt for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 35, stk. 1, ved uden godkendelse fra amtet at have forøget produktionen af ørreder i to dambrug, hvilket havde medført forøget forurening af vandløb målt efter saprobiesystemet.

Ifølge anklagemyndigheden udgjorde produktionen i dambrug 1) 12 tons i 1974, 55 tons i 1987 og 52 tons i 1988, og i dambrug 2) 20 tons i 1974 og i årene 1986, 1987 og 1988 henholdsvis 28 tons, 30 tons og 40 tons. Anklagemyndigheden anførte, at lovlig produktion for tiltalte dambrug var produktionen i 1974, da miljøbeskyttelsesloven trådte i kraft, og at saprobiesystemet måtte anses som en pålidelig metode til at fastslå udviklingen i forureningen. Endvidere anførtes, at tiltalte havde handlet forsætligt eller i hvert fald groft uagtsomt, idet han havde fået skriftlig meddelelse fra amtet om størrelsen af den lovlige produktion.

Anklagemyndigheden fremlagde en beregning af den økonomiske fordel ved de påståede lovovertrædelser, hvorefter fortjenesten havde været ca. 575.000 kr., og nedlagde påstand om bøde, udmålt efter principperne i lovens § 83, stk. 5. Udgangspunktet ved udmålingen burde efter anklagemyndighedens opfattelse være 600.000 kr.

Tiltalte anførte bl.a., at der ikke var ført bevis for, at produktionen var øget på en måde, der havde indebåret en forøget forurening, og at saprobiesystemet var for usikkert til, at der kunne tillægges små ændringer betydning.

Retten lagde anklageskriftets angivelser af produktionen i tiltaleårene til grund og fastslog, at disse mængder skulle sammenholdes med produktionen i 1974. Det produktionsmæssige udgangspunkt blev af Retten for dambrug 1) sat til 24 tons, for dambrug 2) til 20 tons. Om forøget forurening havde fundet sted måtte afgøres ved sammenligning med tilstanden umiddelbart før produktionen blev forøget, henholdsvis i 1982 og 1985. Efter disse tidspunkter viste saprobieanalyserne for første gang forureningsgrad III-IV nedenfor begge dambrug. Retten lagde til grund, at saprobiesystemet havde været anvendt i mange år og havde visse fordele frem for kemiske analyser, men på den anden side var behæftet med usikkerhed og ikke kunne erstatte kemiske analyser. Alt taget i betragtning fandt Retten at kunne lægge til grund, at produktionsudvidelsen havde medført en vis forøgelse af forureningen.

Retten fandt derfor tiltalte skyldig i overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 35, stk. 1, begået med forsæt og med tilsigtet økonomisk fordel.

Retten fastsatte bøden til 20.000 kr. og havde ved fastsættelsen taget hensyn til "det anførte om saprobimetodens usikkerhed, til at de tilladelser, som tiltalte nu har fået, vil lovliggøre en væsentlig del af produktionen og til at overskridelser af den tilladte produktion i de senere år har fundet sted i et større antal dambrug".

Landsretten.

- *tiltalte*

For Landsretten anførte tiltalte bl.a., at han nok havde afholdt ca. 200.000 kr. til forureningsbegrænsende foranstaltninger på dambrug 1). Når han ikke havde indgivet ansøgning om miljøgodkendelse, skyldtes det, at han så kunne forvente at skulle investere 500-700.000 kr. i miljøforbedringer, uden at kunne være sikker på, at han kunne få godkendt en produktion af en størrelse, der ville gøre denne investering rentabel. Hertil kom usikkerheden som følge af, at han kun kunne få en vandindvindingstilladelse på 5 år.

- *amtets biolog*

Amtets biolog forklarede supplerende, at kemisk måling af organisk forurening ville være meget vanskelig at gennemføre i praksis, og at saprobiemetoden derfor fortsat var den bedste metode til måling af organisk forurening.

- *tiltaltes revisor*

Til yderligere belysning af saprobiesystemet førte anklagemyndigheden som sagkyndigt vidne en biologuddannet forskningschef, som havde beskæftiget sig med forureningsundersøgelser, herunder saprobiemetoden, gennem 17 år som ansat ved Københavns Universitet.

Tiltaltes revisor blev forelagt anklagemyndighedens beregning af fortjeneste ved den "overskydende" produktion og udtalte, at det efter hans opfattelse var misvisende at foretage beregningen på denne måde. Der var store omkostninger forbundet ved at presse en stærkt forøget produktion gennem et dambrug, således at fortjenesten ved merproduktionen typisk ville være relativt lille.

Landsretten:

- *fortolkning af
mbl. § 35, stk. 1, 2. pkt.*

Landsretten udtalte, at miljøbeskyttelseslovens § 35, stk. 1, 2. pkt. for virksomheder, der bestod ved lovens ikrafttræden, måtte forstås således, "at der skal indhentes forudgående godkendelse fra miljømyndighederne, såfremt virksomheden ønsker at udvide sin produktion til et niveau, der væsentligt overstiger niveauet forud for lovens ikrafttræden, og produktionsudvidelsen isoleret betragtet vil medføre en forøgelse af forureningen set i forhold til forureningsniveauet forud for produktionsudvidelsen. Bestemmelsen må således antages at stille krav om forudgående godkendelse, selv om virksomheden har til hensigt i forbindelse med produktionsudvidelsen at gennemføre foranstaltninger til imødegåelse af den forøgede forurening, idet godkendelsessystemet bl.a. har til formål at sikre, at det overlades til miljømyndighederne at tage stilling til, i hvilket omfang og på hvilke vilkår en produktionsudvidelse er miljømæssigt forsvarlig. Af den anførte forståelse af bestemmelsen følger endvidere, at der skal indhentes godkendelse, selv om tidligere gennemførte forureningsbegrænsende foranstaltninger eller ændringer i øvrigt måtte bevirke, at den samlede forurening efter produktionsudvidelsen ikke overstiger forureningen på tidspunktet for lovens ikrafttræden. Baggrunden herfor er bl.a., at den modsatte forståelse ville kunne vanskeliggøre ønskværdige miljømæssige forbedringer".

Landsretten lagde til grund, at tiltalte for begge dambrugs vedkommende havde iværksat en væsentlig udvidelse af produktionen, "og det er uden videre klart, at disse produktionsudvidelser isoleret betragtet ville medføre en forøget forurening". Tiltalte havde derfor haft pligt til at indhente godkendelse fra miljømyndighederne forud for produktionsudvidelserne, og tiltalte fandtes skyldig til straf efter lovens § 83, stk. 1, nr. 4, jf. § 35, stk. 1.

- *saprobiesystemet vist forøget forurening.*

Bøde: 50.000 kr.

Landsretten udtalte endvidere:

"Efter bevisførelsen, herunder de foretagne målinger efter saprobiesystemet, findes det imidlertid godtgjort, at produktionsudvidelserne - uanset de af tiltalte gennemførte forureningsbegrænsende foranstaltninger - faktisk har medført en forøget forurening af bækken, og det tiltrædes herefter, at forholdet tillige er henført under lovens § 83, stk. 2".

Ved fastsættelsen af bødens størrelse lagde Landsretten vægt på, at tiltalte bevidst og gennem længere tid havde sat sig ud over myndighedernes krav om, at han skulle indhente tilladelse til produktionsudvidelserne, og tiltalte måtte herved antages at have opnået en ikke ubetydelig økonomisk fordel i form af merfortjeneste eller sparede udgifter. På den anden side måtte det også tages i betragtning, at tiltaltes situation i nogen grad var vanskeliggjort af, at han alene opnåede en 5-årig vandindvindingstilladelse, at en væsentlig del af produktionsudvidelserne nu var lovliggjort, og at der havde hersket tvivl om, hvorvidt miljømyndighedernes fortolkning af lovens § 35 var korrekt. Efter en samlet afvejning fandtes bøden herefter at burde fastsættes til 50.000 kr. med forvandlingsstraf af hæfte i 40 dage.

Sag nr. 10. Flodemålsdommen.

Dom afsagt af Retten i Terndrup den 4. april 1990 (PS 82/90).

Vandløbsloven - dambrug - vilkår i landvæsenskommissionskendelse overtrådt - privat aftale tinglyst i deklaration.

Tiltale: Overtrædelse af vilkår i landvæsenskommissionskendelse.

Sagens forløb.

Deklaration af 1919 - privat aftale.

Påbud om lovliggørelse.

En dambrugsejer blev tiltalt efter vandløbslovens § 85, stk. 1, nr. 2 og 3, for at have tilsidesat et vilkår i en landvæsenskommissionskendelse om højeste flodemål ved opstemningen til dambruget og at have undladt at efterkomme kommunens påbud om at overholde flodemålet. Tiltalen vedrørte en overskridelse på 17-20 cm i ca. 3 år.

I 1970 gav Landvæsenskommissionen dambrugsejeren tilladelse til at drive dambrug og i den forbindelse at opstemme bækken til en bestemt kote, flodemål.

I 1986 blev dambrugsejeren opmærksom på en tinglyst deklaration af 1919, hvori to naboer gav ejeren af dambrugets matr.nr. ret til at opstemme vandet i bækken til brug ved engvanding. Dambrugsejeren begyndte herefter at opstemme vandet 17-20 cm over flodemålet, idet han mente at have ret hertil ifølge deklarationen af 1919.

I Retten forklarede dambrugsejeren, at han sparede 20-25.000 kr. til el om året ved at opstemme over flodemålet, idet vandindtaget i dambruget derved blev forøget, og han derfor ikke mere havde brug for mekanisk beluftning. Han forklarede endvidere, at opstemningen ikke kunne bevirke, at vandet satte op i drænledningerne på de opstrøms liggende arealer. Selv med en opstemning på 44 cm over flodemålet havde drænledningerne udløb over vandspejlet i bækken.

Den 29. september 1988 meddelte kommunen påbud om omgående at overholde flodemålet, der var fastsat af Landvæsenskommissionen i 1970.

Sagen blev indbragt for Miljøstyrelsen, der i skrivelse af 21. marts 1989 ikke fandt anledning til at kritisere, at kommunen som vand-

*Jorden opstrøms
opstemningen blev
vandlidende og sur.
Retten:*

Bøde: 10.000 kr.

*Mbl. § 17.
Tiltalte ikke ejer,
stod for driften.
Sagens forløb.*

*Omfattende forurening
og fiskedød.
Tiltalte havde ikke
åbnet for vandhanen.*

Byretten:

- tiltalte ansvarlig.

løbsmyndighed havde søgt at få bragt de ulovlige forhold til ophør.

To naboer udtalte som vidner, at deres jord, der var beliggende opstrøms dambrugets opstemning, blev vandlidende og sur, idet vandet satte op i drænrør, som blev tilstoppet med slam.

Retten slog fast, at grundlaget for tiltaltes ret til opstemning af bækken var landvæsenskommissionskendelsen af 1970. Retten fandt endvidere, at deklarationen af 1919 var en privat aftale mellem 3 lodsejere, og at en sådan aftale ikke kunne tillægges betydning overfor den offentligretlige regulering af opstemningsretten, som var fastsat af vandløbsmyndighederne.

Idet tiltalte havde erkendt at have opstemt vandet over den fastsatte kvote i ca. 3 år, fandtes han skyldig efter anklagen.

Ved straffastsættelsen tog retten på den ene side hensyn til den for tjeneste, som tiltalte efter egne oplysninger havde haft på den ulovlige opstemning, men også til den usikkerhed, der efter bevisførelsen bestod om eventuelle skadevirkninger. Dambrugsejeren idømtes en bøde på 10.000 kr.

Landbrug.

Sag nr. 11. "Den åbne vandhane".

Dom afsagt af Vestre Landsrets 6. afd. den 12. december 1989 (S 1278/1989).

Mbl. § 17 - tiltalte ikke ejer - simpel uagtsomhed - omfattende forurening og fiskedød ikke dokumenteret.

Ved Byretten var en landmand tiltalt for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 17, stk. 1, ved at have tilført gylle til en å.

Ejendommen tilhørte hans ægtefælle, men blev drevet af ham.

Den 28. april 1988 havde der været problemer med ejendommens vandforsyning, og der var ingen vand en del af dagen. Der var håndværkere på ejendommen. Tiltalte mente, at de var færdige på ejendommen den 29. april ved 17-tiden.

En vandhane i stalden var påmonteret en armeret højtryksslange og blev bl.a. brugt til rensning af stalden. Slangen var normalt stukket gennem et hul i en lem ned til gyllekanalen.

Vandhanen var ikke blevet lukket, og fra den 29-30. april løb vandet til gyllekanalen under staldgulvet, som på dette tidspunkt var omkring halv fuld. Gyllekanalen blev opfyldt og flød over i en udluftningskanal, hvorfra gyllen pumpedes ud i kloaksystemet og løb ud i en å med omfattende forurening og fiskedød til følge.

Tiltalte var sikker på, at han ikke selv havde åbnet for vandhanen, og at vandhanen var åbnet på det tidspunkt, hvor der ikke var vand. Da tiltalte blev kaldt ud til kloaksystemets udløb, var han ikke klar over, hvad der var sket.

Byretten lagde til grund, at årsagen til udledning af gylle var, at vandhanen ved en forglemmelse hos en, der var beskæftiget i stalden, ikke var blevet lukket.

Efter det oplyste om driften af ejendommen anså Retten tiltalte som ansvarlig for den skete udledning. Udledningen fandtes at måtte tilregnes tiltalte som uagtsom, "da udledningen, efter det oplyste om årsagen til at udpumpning i kloaksystemet, har kunnet finde sted".

Bøde: 5.000 kr.

- *simpel uagtsomhed*
- *ikke analyser el. konkrete opl. om forureningsgrad/skadevirkning.*

Landsretten:

Bøde: 3.000 kr.

Bøden blev fastsat til 5.000 kr. under hensyn til, at der alene var tale om simpel uagtsomhed, og at der ikke ved analyser eller på anden måde var forelagt nærmere konkrete oplysninger om forureningsgrad eller skadevirkninger.

For Landsretten forklarede tiltalte supplerende, at når gyllen ikke fra gyllekanalen løb ud gennem den dertil indrettede sprække i bygningens gavl men over i luftkanalen, skyldtes det, at sprækken blev tilstoppet af halm og andet organisk materiale.

Amtets sagsbehandler forklarede, at han alene havde behandlet sagen på grundlag af politirapporter.

Landsretten tiltrådte, at tiltalte havde handlet uagtsomt ved "at han efter afbrydelsen af vandforsyningen undlod at sikre sig, at den pågældende vandhane ikke var åben".

Landsretten nedsatte bøden til 3.000 kr. "under hensyn til, at forureningen er en følge af et sammenfald af specielle omstændigheder".

Sag nr. 12. "Roeensilagen".

Dom afsagt af Østre Landsrets 8. afd. den 15. marts 1990 (a.s. nr. 281/1989).

Mbl. § 17 - husdyrgødningsbkg. § 9 - påbud til tidligere ejer ikke efterkommet - 100 PE.

Tiltale: mbl. § 17, stk. 1, og husdyrgødningsbkg. § 9.

Anklagemyndighedens påstand: 5.000 kr. Kommunens bevisførelse.

Ved Byretten var en landmand tiltalt efter miljøbeskyttelseslovens § 17, stk. 1, som ansvarlig for en udsivning af ensilagesaft på jorden. Ensilagesaften var sivet ned til et vandløbsdræn, hvorved såvel et privat som kommunalt vandløb var blevet tilført "stoffer, der kan forurene". Herudover havde landmanden undladt at efterkomme et påbud efter husdyrgødningsbekendtgørelsens § 9, om at lede tagvand fra stalde m.v. uden om møddingssaftbeholderen.

Anklagemyndigheden nedlagde påstand om en bøde på ikke under 5.000 kr.

Der blev konstateret en forurening af et vandløb, og kommunens miljøkontrol mente at kunne spore forureningen tilbage til en drænbrønd på tiltaltes ejendom. Vandprøver udtaget den 18. november 1989 fra drænbrønden viste, at der blev udledt ensilagesaft. Den målte udledning svarede skønsmæssigt til at være ikke mindre end en udledning af urensset spildevand fra 100 personer.

Den 27. februar 1989 meddelte kommunen tiltalte, at han ikke havde efterkommet et påbud, der var meddelt til den tidligere ejer om randbelægning ved ensilagepladsen og opsætning af tagrender. Fristen for efterkommelse af påbudet blev forlænget, men påbudet blev ikke efterkommet.

Retten anså det for bevist, at der i forbindelse med landmandens ensilering af roetoppe var løbet ensilagesaft fra ensilagepladsen ud på jorden. Efter vidneforklaringer fandtes det endvidere ubetænkeligt at lægge til grund, at saften herfra var sivet ned i jorden og via drænelningerne ud i drænbrønden og videre til vandløbene. Retten fandt det bevist, at påbudet om at lede tagvandet fra stalde uden om møddingssaftbeholderen ikke var opfyldt.

Byretten:

Bøde: 5.000 kr.

Anke til Østre
Landsret.

Tiltalte blev herefter idømt en bøde på 5.000 kr.

Tiltalte ankede dommen til Østre Landsret med påstand om frifindelse for undladelse af at efterkomme påbudet og i øvrigt til formildelse.

Østre Landsret udtalte, at af de i byretsdommen anførte grunde, og idet det for Landsretten oplyste ikke kunne føre til andet resultat, fandtes tiltalte skyldig efter anklageskriftet. Østre Landsret lagde således ikke vægt på tiltaltes forklaring i Landsretten om, at årsagen til at han ikke havde efterkommet påbudet om at lede tagvand fra stalde uden om møddingssaftbeholderen skyldtes pengemangel og langvarig sygdom.

Stadfæstelse.

Østre Landsret stadfæstede byretsdommen.

Sag nr. 13. Gylleudledning til vandløb.

Dom afsagt af Vestre Landsret den 16. maj 1990 (S 2892/1989).

Miljøbeskyttelseslovens § 17 - manglende efterkommelse af påbud - ingen oplysninger om forureningens omfang og effekt.

Tiltalen:

mbl. § 17, stk. 1.

Husdyrgødningssbkg.
kap. 5 og § 35, stk. 1,
nr. 1.

En gårdejer var tiltalt for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 17, stk. 1, og bekendtgørelse om husdyrgødning og ensilage m.v. § 35, stk. 1, nr. 1, (nu bekendtgørelse nr. 568 af 22. september 1988 om husdyrgødning og ensilage m.v. § 36, stk. 1, nr. 1). Gårdejeren fandtes dels at være ansvarlig for, at der siden 1987 var sket afstrømning af ajle og møddingsvand til omliggende terræn og derfra videre til drænbrønd med udløb i vandløb med forurening til følge, og dels at have undladt at efterkomme kommunens påbud af 24. april 1987 om inden en nærmere bestemt frist at indrette møddingspladsen i overensstemmelse med reglerne om opbevaring af husdyrgødning og ensilage m.v.

Påstand om bøde.

Erkendelse.

Anklagemyndigheden havde nedlagt påstand om bøde.

Tiltalte erkendte de faktiske forhold, men påstod en mindre bøde, under henvisning til at han manglede økonomiske muligheder for at efterkomme kommunens påbud.

Byrettens dom:

bøde 8.000 kr.

Af Byrettens dom fremgår, at "Retten lægger til grund, at tiltalte trods påbudet har ladet udledningen fortsætte, og at denne således har stået på gennem længere tid. Uagtet, der ikke i sagen er oplyst beregning af udledningens forureningseffekt, findes det dog ubetænkeligt at antage, at denne har været betydelig, da tiltalte har haft dyrehold på ejendommen i sin ejertid".

Dokumentation for for-
urening unødvendig.

Retten idømte tiltalte en bøde på 8.000 kr.

Anken.

Tiltalte ankede dommen til formildelse. Anklagemyndigheden påstod skærpe.

Miljøafdelingen om
dokumentation.

I en skrivelse til statsadvokaten anførte kommunen bl.a., at det ikke havde været muligt at præcisere udledningens omfang og forureningseffekten, idet udledningen var sket over et stort område. Græsmarken var imidlertid sølet til med møddingssaft, hvor én af prøverne viste et kvælstofindhold på 501 mg kvælstof/l, svarende til et ajleindhold på ca. 12%. Nedbør ville via drænsystemet medføre afstrømning til vandløb.

Vestre Landsrets dom
5.000 kr. Manglende
dokumentation.

Vestre Landsret stadfæstede dommen, men ændrede bøden til 5.000 kr., idet der ikke fandtes at være forelagt oplysninger om udledningens omfang og forureningseffekt.

Sag nr. 14. Udsivningen fra andefarmen.

Dom afsagt af Vestre Landsret den 9. august 1990 (S 1766/89 og S 924/1990).

Mbl. § 17 - to forhold - skade på miljøet - PE-tal som dokumentation - husdyrg. bek. § 30.

*Tiltalen:
Mbl. § 17
husdyrg. bek. § 30.*

Ejeren af en fjerkræfarm var tiltalt for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 17 og regler i bekendtgørelse nr. 568 af 22. september 1988 om husdyrgødning og ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen). Der faldt dom i Byretten den 5. juli 1989 og 30. marts 1990. Landsretsdommen dækker begge sager.

Sag I.

I. Denne sag angik tiltale for overtrædelse af

a) miljøbeskyttelseslovens § 17, stk. 1, ved gennem længere tid at have udledt forurenede overfladevand fra 2 andehuse via grøft og dræn til en å. Således var der ved grov uagtsomhed voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare herfor, idet der skete skade på smådyrsfaunaen i åen, b) § 36, stk. 1, nr. 1, i husdyrgødningsbekendtgørelsen for overtrædelse af § 30, ved at undlade at efterkomme kommunens påbud om bl.a. at etablere fast bund i andehuse og åbne gårde til hindring af afstrømning.

Gentagelse.

Tiltalte var tidligere straffet for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 17 og § 11. Anklagemyndigheden nedlagde påstand om en bøde på mere end 10.000 kr.

Tilsyn.

Kommunen havde ved tilsyn den 23. august 1988 konstateret afstrømning af forurenede overfladevand, som via grøft og rørlagt vandløb løb til åen, og ejeren fik samme dag et skriftligt påbud om at standse udledningen m.v.

Vandprøver.

Vandprøver udtaget af amtet samme dag viste, at der var sket udledning af stærkt forurenede vand, men forøgelsen af stofkoncentrationerne var dog ikke særlig markant. Da smådyrsfaunaen nedestrøms i åen var reduceret, og der var vækst af lammehaler, hvis udvikling varer 1-2 uger, skønnedes tilledningen at være sket over en længere periode og periodisk ved nedbør at have været væsentlig større end på prøvetagningstidspunktet.

Amtet oplyste, at der var målt vandføring og BI 5indhold, og at forureningens styrke, beregnet på grundlag heraf, var 52 PE målt ved grøftens fraløb til samlebrønden. Forureningens styrke var afhængig af nedbørsmængden, som på dagen, hvor forureningen blev konstateret, var væsentlig mindre end i dagene før.

Påbud ej efterkommet.

Påbud om afhjælpning af afstrømningen ved etablering af fast bund i andehuse og -gårde m.v., som blev meddelt den 23. september, var ikke efterkommet ved fristens udløb, og kommunen nedlagde herefter forbud mod fortsat brug af de omhandlede driftsanlæg.

Tiltalte.

Tiltalte forklarede, at de 2 andehuse kun udgjorde en del af virksomheden og kun var midlertidigt i brug til 3 hold ællinger. Han erkendte, at der den 23. august forekom forurening, og at påbudet af 23. september ikke blev efterkommet, bl.a. fordi det var praktisk umuligt, og at påbudet pga. umulighed derfor ikke var gyldigt.

*Byretten.
(dom af 5/7-1990).*

Byretten fandt det godtgjort, at udledningen måtte have stået på i nogen tid før tilsynsbesøget den 23. august, og i perioder med en større

styrke end målt, at der var sket skade som følge af forureningen, at forureningen på intet tidspunkt havde oversteg 1000 PE, og at ejeren på baggrund af tidligere tilfælde af forurening havde haft særlig grund til at begrænse forureningsrisikoen.

Retten fremhævede, at indsættelsen af det sidste hold ællinger den 1. oktober udgjorde en aktiv tilsidesættelse af påbudet.

Bøde: 10.000 kr.

Retten afviste, at efterkommelse af kommunens afgørelse havde været umulig, idet der havde været lejlighed til at klage. Retten idømte en samlet bøde på 10.000 kr.

*Sag II.
Tiltalen.*

II. I den anden sag var ejeren tiltalt for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 17, stk. 1, ved gennem nogle dage at udlede gødningsforurenede vand dels fra en spildevandsbrønd og dels direkte fra et andehus, hvorved der skete forurening af en grøft og et rørlagt vandløb, og der opstod fare for forurening af åen.

Kommunen havde ved tilsyn konstateret udløb af vand fra en spildevandsbrønd til grøft og nærliggende å. Amtets vandprøver fra samme dag viste, at der var udledt stærkt forurenede vand. I tilfælde af regnvejr ville store mængder bundfældet organisk stof være blevet skyllet ud fra grøften og have givet anledning til alvorlig forurening af vandløbet.

*Tiltalen:
Bøde*

Anklagemyndigheden nedlagde påstand om en bøde af betydelig størrelse og efter retsplejelovens § 1008 betaling af amtets analyseudgifter.

Under sagens behandling afviste ejeren, at udløbet havde stået på længe, men mente at udløbet skyldtes en sprængt vandslange og en tilstoppet spildevandsbrønd.

*Byretten: 5.000 kr.
(dom af 30/3-1990).*

Byretten fandt, at det efter analyseresultaterne måtte lægges til grund, at udledningen til åen skyldtes en tilstopning af spildevandsbrønden og måtte have været i hvert fald nogle dage, idet der var algevækst i pytterne neden for brønden. Tiltalte kunne og burde have grebet ind på et tidligere tidspunkt, og bøden fastsattes til 5.000 kr. Retten bemærkede, at bøden var fastsat under hensyn til på den ene side, at forureningen ikke medførte aktuel skade af betydning, og på den anden side at tiltalte på baggrund af tidligere tilfælde af forurening havde haft særlig grund til at begrænse risikoen for fremtidig forurening. Tiltalte blev endvidere pålagt at betale amtets analyseudgifter.

Tiltalte:

For Landsretten forklarede tiltalte, at der et par dage før forureningen (i sag I) blev konstateret et voldsomt regnskyl, som skyllede urenheder væk fra arealet, hvor ændringer ved et uheld var løbet ud. Arealet og grøften blev rensat og strøet med sand.

Kommunen forklarede (i sag II), at en PE-beregning baseret på den prøve, der blev udtaget fra grøften, ville vise en værdi på mellem 3,4-5. Forureningen kunne på baggrund af den konstaterede algevækst og forekomsten af svovlbakterier ikke være opstået samme dag.

*Landsretten:
Ikke dokumenteret
udledning
"gennem længere tid".*

I sag Ia) (overtrædelsen af miljøbeskyttelseslovens § 17) fandt Landsretten det ikke godtgjort, at udledningen var sket "gennem længere tid", idet den eneste dokumentation for, at der var sket forurening, var amtets analyseresultater ved forureningens konstatering, og det var ikke dokumenteret, at der tidligere var udtaget prøver, som

Manglende årsags-sammenhæng.

Miljøstyrelsens bemærkninger.

kunne give anledning til at rejse en tiltale som sket. Med denne begrænsning fandtes tiltalte skyldig. Landsretten fandt endvidere tiltalte skyldig i sag II for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 17.

Landsretten frifandt for overtrædelsen af husdyrgødningsbekendtgørelsen (sag I b), idet der ikke var godtgjort nogen forbindelse mellem forureningen og de foranstaltninger, som blev påbudt efter § 30.

Ved fastsættelsen af bødestrafen bemærkede Retten, at der ikke ved prøvetagning i åen var konstateret forurening i en sådan grad, at det havde kunnet give sig udslag i en angivelse af PE-værdi. Bøden for begge forhold fastsattes til 4.000 kr.

Miljøstyrelsen har efter ønske fra amtet overvejet spørgsmålet om anke til Højesteret.

De elementer i Landsrettens dom, som gav anledning til disse overvejelser, var følgende:

Landsretten finder ikke, at amtets analyser og konstaterede skader på vandløbet dokumenterer forurening "gennem længere tid", men alene forurening den dag, prøverne er udtaget. Retten bemærker i forbindelse med sanktionsfastsættelsen, at prøvetagningen ikke har kunnet give sig udslag i en angivelse af PE-værdi i åen. En række domme afsagt af Højesteret refereret i "Miljøstraffesager II, s. 48 ff, hvor målingerne som her, var sket ved kilden med samtidig vandføringsmåling og observering af vandløbet, synes at godtage en dokumentation som i den foreliggende sag, hvorfor en prøvelse ved Højesteret kunne overvejes.

Landsretten udtalte endvidere, at der ikke var godtgjort nogen forbindelse mellem forureningen og § 30 påbudet, og at den af Miljøstyrelsen i "Miljøstraffesager IV" s. 8 beskrevne nødvendige dokumentation ikke var tilstede. Det fremgik, at forureningen skyldtes overfladisk afstrømning og ikke en enkeltstående hændelse, som f.eks. en overfyldt gyllebeholder. Det har i sådanne tilfælde, hvor miljøbeskyttelseslovens § 17 i øvrigt er dokumenteret overtrådt, hidtil været styrelsens opfattelse, at grundlaget for at udstede påbud om etablering af afhjælpende foranstaltninger på anlægget har været tilstede.

Da sagsforløbet imidlertid er af meget konkret karakter og mindre egnet til principielle tilkendegivelser fra Højesteret, valgte Miljøstyrelsen ikke at foretage sig videre.

Sag nr. 15. "Ensilagesaften, der sivede ind i cementrør".

Dom afsagt af Østre Landsrets 8. afd. den 6. august 1990 (AS nr. 50/1990).

Mbl. § 17 - PE over 1000 - gentagelse.

Tiltalen: Mbl. § 17.

En gårdejer var tiltalt for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 17, stk. 1, ved at have udledt ensilagesaft eller lignende til det kommunale vandløb.

Sagens forløb.

Tiltalte havde kørt ensilagesaft ud på marken. En større ansamling af ensilagesaft havde samlet sig i en lavning, hvorfra det var sivet ind i et cementrør og videre ud i et vandløb.

PE 3314

Amtskommunen havde udtaget en vandprøve i rørledningen ved

*Byretten Nykøbing
Falster (PS 432/1989).
Simpelt uagtsomt.*

PE over 1000.

Østre Landsret.

Kendte kortmaterialet.

ansamlingen og havde på grundlag heraf beregnet udledningens PE til 3314.

Retten fandt, at udledningen måtte tilregnes tiltalte som simpel uagtsomt, idet han, der var bekendt med cementrørets beliggenhed, havde spredt ensilagesaften på marken, uden at sikre sig at saften ikke kunne sive ind i cementrøret og herfra videre ud i vandløbet.

Byretten idømte gårdejereren en bøde på 10.000 kr. og lagde bl.a. vægt på, at det beregnede PE-tal oversteg 1000, samt at tiltalte tidligere var straffet for en tilsvarende overtrædelse.

Tiltalte, der havde anket sagen, forklarede supplerende, at han troede, at røret hørte til et ufuldstændigt dræn, således at det var lukket til i enderne.

Tiltalte forklarede videre, at han kendte kortmaterialet over ejendommen, som han fik udleveret ved købet.

Østre Landsret stadfæstede Byrettens dom.

Sag nr. 16. Den forsætlige udledning.

Dom afsagt af Retten i Fåborg den 16. november 1989 (SS 237/1989).

Mbl. § 17 - § 83, stk. 2 - forsæt samt fare for miljøet - PE 4300 - lejer.

*Tiltale: mbl. § 83,
stk. 2, jf. § 17.*

En lejer af et lokale, der blev benyttet til slagterum, blev tiltalt for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 17, stk. 1, ved forsætligt at have udledt spildevand fra slagtning og rengøring til vandløb. Der opstod herved forurening af vandløbet. Tiltale blev rejst under henvisning til mbl. § 83, stk. 2, jf. stk. 1 nr. 1.

Sagens forløb.

Tiltalte, der slagtede fjerkræ, havde lejet et lokale i en landbrugs-ejendom. I forbindelse med virksomheden benyttedes et stort kar til affedtning. Tiltalte havde gennem en afløbsåbning tømt karret, der indeholdt ca. 900 l spildevand, der var stærk basisk og med et stort indhold af letomsætteligt organisk stof. Spildevandet var løbet videre over gulvet til et hul ind til rummet ved siden af. Herfra var der afløb ud til vandløbet. Skaden på vandløbet blev til dels afhjulpet ved brandinspektørens foranstaltninger.

Tiltalte begrundede sin frifindelsespåstand med, at han mente, at afløbet var tilsluttet et rensningsanlæg.

*Retten: 10.000 kr.
Bøde.
Forsætligt forhold.*

Med henvisning til § 83, stk. 2, idømte Retten en bøde på 10.000 kr. Retten betegnede forholdet som forsætligt med henvisning til, at tiltalte, da han udledte vandet, var klar over, at det forsvandt videre i et afløb, hvis nærmere karakter han ikke skaffede sig viden om. Retten lagde til grund, at tiltalte ikke havde bestridt, at det var spildevand fra hans virksomhed, der havde forurenset vandløbet og fremkaldt fare for miljøet.

Fare for miljøet.

Sag nr. 17. Markvandingsanlægget, der spredte gylle.

Dom afsagt af Retten i Skjern den 29. marts 1990 (SS 386/89).

Mbl. § 17, stk. 1, og husdyrgødningsbekendtgørelsens § 24, stk. 3 - forurening af vandløb - 4631 PE.

*Tiltalt: Mbl. § 17,
stk. 1, og husdyrgød-
ningsbkg. § 24, stk. 3.*

En gårdejer var tiltalt for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 17, stk. 1, og § 24, stk. 3, i bekendtgørelse om husdyrgødning og ensilage m.v. ved udspreddning af vandblandet gylle med en mark-

*Påstand: bøde
30.000 kr.
Sagens forløb.*

4631 PE

Simpel uagtsomhed.

*Manglende opsyn.
Bøde: 30.000 kr.*

*Tiltale: mbl. § 17,
stk. 1, mbl. § 53,
stk. 1.*

*Påstand: bøde
10.000 kr. + betaling
af analyseudgifter på
ca. 7.000 kr.*

Sagens forløb.

vandingsmaskine, således at gyllen via drænrør og grøfter forurenede de omgivende vandløb.

Anklagemyndigheden nedlagde påstand om bøde på ikke under 30.000 kr.

Tiltalte opdagede den 20. eller 21. juni 1988, at den selvkørende vandingsmaskine var gået i stå og oplyste i retten, at den ca. 1/2 time sprøjtede konstant samme sted. Han fik straks standset den.

Tilsynsmyndigheden udtog den 21. juni efter anmeldelse vandprøver bl.a. ved udløbet fra vandingskanalen ved tiltaltes mark. Der kom tydeligvis gylle ud fra udløbet, medens dette ikke var tilfældet hverken ovenfor eller nedenfor udløbet. Udledningens forurenings-effekt blev beregnet til 4631 PE. Af tilsynsmyndighedens forklaring fremgik, at den i prøverne fundne mængde af fosfor var ca. 3 gange så høj som i almindeligt urensset husholdningsspildevand, og at konklusionen på målingerne var, at der havde været tale om en meget kraftig forurening.

Retten lagde til grund, at tiltalte havde ladet gyllen udsprede på det omhandlede areal, og at vandingsanlægget var gået i stå med den følge, at en betydelig mængde gylle var blevet koncentreret på en mindre del af arealet. Eftersom der var konstateret en betydelig forekomst af gylle i afvandingsudløbet fra det omhandlede areal, uden at udledning havde kunnet spores andre steder fra, fandt Retten det ubetænkeligt at fastslå, at gyllen hidrørte fra tiltaltes vandingsanlæg.

Retten fandt, at det måtte tilregnes tiltalte som i det mindste simpel uagtsomhed, at han ikke havde sikret sig, at der ikke ville løbe gylle ud i det omliggende vandløb. Han blev derfor idømt en bøde på 30.000 kr. under hensyn til det tidsrum, vandingsanlægget måtte antages at have været uden opsyn.

Sag nr. 18. Tilstoppet afløb fra mødding.

Dom afsagt af Retten i Odense 2. afdeling den 18. maj 1990 (PS 632/90).

Mbl. § 17, stk. 1, og § 53, stk. 1 - grov uagtsomhed ved manglende underretning.

En gårdejer var tiltalt for overtrædelse af mbl. § 17, stk. 1, og § 53, stk. 1, ved over 4 dage eller mere at have udledt møddingsvand og ensilagesaft fra sin landbrugsejendom. Udledningen bevirkede en væsentlig forurening af en å. Gårdejeren havde undladt at underrette tilsynsmyndigheden.

Anklagemyndigheden nedlagde påstand om bøde på ikke under 10.000 kr. og betaling af analyseudgifterne på ca. 7.000 kr.

Afløbet fra gårdens mødding til ajlebeholderen var blevet tilstoppet med halm el.lign. Dette medførte, at møddingsvandet i stedet løb til en opsamlingsbeholder for ensilage. Et voldsomt tordenskyll den 1.-2. juli bevirkede, at opsamlingsbeholderen blev fyldt op, og møddingsvandet løb videre til en brønd med afløb til å. Gårdejeren opdagede først den 4. eller 5. juli, da det blev tørvejr, at der var noget galt, idet opsamlingsbeholderen var fuld, og der var en fugtig stribe over til afløbsbrønden. Han foretog sig intet, da han skønnede, at det var så

Erkendelse.

Retten:

*Simpel uagtsomhed
i forhold til § 17.*

*Grov uagtsomhed
i forhold til § 53.*

*Bøde: 7.500 kr. samt
betaling af analyseom-
kostninger på ca.
7.000 kr.*

*Mbl. § 11, stk. 1,
Husdyrgødningssbek.
§ 21 og § 25.*

Sagens forløb.

*Alternativ til
udledning.*

*Kvælstof i husdyr-
gødning blandet med
vand.*

lidt, at det ikke gjorde noget. Han oplyste, at han godt kunne have tømt opsamlingsbeholderen over i en ajlevogn. Tilsynsmyndigheden konstaterede den 6. juli forurening af åen.

Tiltalte erkendte sig skyldig, men bestred grov uagtsomhed.

Retten fandt, efter tiltaltes erkendelse, de udtagne prøver og vidnernes forklaringer, tiltalte skyldig i at have tilført åen stoffer, der forurenede vandet og fandt ikke, at det var fornødent at tage stilling til, om der var tale om en væsentlig forurening.

Retten fandt endvidere, at forureningen var forvoldt ved simpel uagtsomhed og lagde vægt på, at der var tale om en tilfældig tilstopning af afløb fra møddingen til ajlebeholderen, og at der havde været tale om et kraftigt tordenskyll den 1. og 2. juli.

Retten fandt endelig, at tiltalte havde udvist grov uagtsomhed ved ikke at standse forureningen og lagde vægt på, at det efter tiltaltes egen forklaring havde været relativt nemt at standse udstømningen af møddingsvand, da han blev opmærksom på forureningen den 3. eller 4., og at han intet foretog sig, før tilsynsmyndigheden skred ind, samt at han undlod at underrette tilsynsmyndigheden.

Retten idømte herefter gårdejereren en bøde på 7.500 kr. og pålagde ham at betale omkostningerne på ca. 7.000 kr.

Sag nr. 19. "Den fastkørte slamsuger".

Dom afsagt af Retten i Skive den 25. juni 1990 (PS nr. 257/1990).

Mbl. § 11 - husdyrgødningssbek. §§ 21 og 25 - medarbejder v. maskinstation også ansvarlig - nødret.

En gårdejer (tiltalte 1) og en mand fra en maskinstation (tiltalte 2) var tiltalt for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 11, stk. 1, og husdyrgødningssbekendtgørelsens § 21 og § 25 ved at have udledt ca. 6.000 liter flydende husdyrgødning over et areal på ca. 400 m².

Tiltalte 1 opdagede, at der stod vand i svinestalden og kontaktede en maskinstation for at få kørt et læs vand/møddingsvand ud på marken. Tiltalte 2 kom fra maskinstationen med en traktor og en slamsuger, og han sugede en tankfuld på ca. 6-7.000 l væske op fra ajlebeholderen. De tiltalte anførte i Retten, at det hovedsagelig var overfladevand, idet dette ville flyde øverst. Gårdejereren anviste en stubmark, hvor møddingsvandet skulle udspredes. Tiltalte 2 kørte fast, og med tilkaldt hjælp fra maskinstationen blev traktoren trukket længere ind på marken, men de kunne ikke få slamsugeren fri. De besluttede at lukke noget af møddingsvandet ud for at "lette" slamsugeren. Der blev lukket ca. 5-6.000 l væske ud, som blev spredt over et areal på ca. 400 m². Alternativet havde været at tilkalde en anden slamsuger og suge det over i denne, hvilket ville have kostet ca. 500-1.000 kr.

Kommunens medarbejder, der blev tilkaldt af en nabo, konstaterede på grund af lugt og udseende, at det var husdyrgødning, der var udspreddt. Han fik senere fra Miljøstyrelsen oplyst, at kvælstof indgår i en homogen blanding i husdyrgødning, hvori der er blandet vand. Uanset om husdyrgødningen ser tyndere ud foroven på grund af

vandtilførsel, vil der derfor være lige så meget kvælstof i det øverste lag som i resten. Han tog ikke nogen prøve fra marken af væsken, idet det efter hans opfattelse klart var husdyrgødning. Han vurderede, at der ikke var nogen akut risiko for forurening af naboens drikkevandsboring ca. 36 m fra udledningsstedet, men at der på længere sigt kunne være risiko herfor.

Risiko for forurening af drikkevandsboring.

På domstidspunktet var der foretaget 4 prøver fra vandboringen, som viste en svagt stigende tendens i ammoniakindholdet. Husdyrgødningsbekendtgørelsens grænse for udbringning af husdyrgødning fra svinebrug er gødning fra 1,7 dyreenhed/ha/år (§ 25), svarende til ca. 30 t/ha. Udspreddning af 5-6.000 l over et areal på ca. 400 m² svarer til 5-6 gange det tilladte.

Retten:
- fælles overenskomst.

Retten lagde til grund, at de tiltalte efter fælles overenskomst havde lukket 5-6.000 l væske ud, og at formålet hermed - at "lette" slamsugeren - kunne have været opnået ved at suge væsken over i en anden slamsuger. Retten lagde endvidere til grund, at væsken kunne forurene grundvandet, idet den stammede fra ajlebeholderen og fremtrådte som husdyrgødning. Retten fandt, at miljøbeskyttelseslovens § 11 var overtrådt, "da udledningen ikke kan karakteriseres som almindelig spredning af sædvanlige gødningsstoffer". Endvidere fandt Retten, at § 21 og § 25 i husdyrgødningsbekendtgørelsen var overtrådt.

- ikke nødrets-handling.
Bøde: 2 x 5.000 kr.

Retten bemærkede, at "udledningen ikke findes at være en nødretshandling".

De tiltalte blev idømt en bøde på hver 5.000 kr.

Diverse.

Sag nr. 20. De nye drænrør.

Dom afsagt af Vestre Landsret den 23. november 1989 (UfR 134/1990).

Okkerlovens § 2, stk. 1 - både ejere og drænmestre ansvarlig.

Tiltale: okkerlovens § 2, stk. 1.

To lodsejere og to drænmestre blev tiltalt for overtrædelse af okkerlovens § 2, stk. 1, ved uden tilladelse fra amtsrådet at have påbegyndt dræning, hvorved grundvandsstanden blev sænket, og ved derefter at have foretaget afledning fra dræningen.

Sagens forløb.

Drænmestrene foretog - dels nedlægning af en plastrørledning med tilslutning til det eksisterende drænsystem - dels udskiftning af de eksisterende lerrørsledninger med plastrør - dels en gennemspuling af drænrørerne.

Byretten:

Byretten frifandt for forholdet vedrørende gennemspuling af drænrørerne med henvisning til, at dette ikke var omfattet af § 2 i okkerloven. De tiltalte blev dømt for de øvrige forhold, idet retten dels lagde vægt på, at formålet med en dræning af et areal generelt er at sænke grundvandsstanden, og at det fandtes bevist, at grundvandsstanden ved de udførte dræningsarbejder var blevet sænket.

Bevis for grundvandssænkning.

Beviset for dette forelå i form af målinger af arealernes pyritindhold, og et sagkyndigt vidnes udtalelser om, at resultatet af målingerne kun kunne være forårsaget af en tidligere højere grundvandsstand i de målte jordlag.

Byretten: 5.000 kr. i bøde til lodsejerne, 8.000 kr. i bøde til drænmestrene.

Landsretten: Påstand om skærpelse.

Landsretten stadfæster.

Tiltalen: Vandforsyningslovens § 62, jf. § 84, stk. 1, nr. 4, jf. § 87, stk. 1.

Påbud:

Tilsynsrådet, manglende bemyndigelse.

Udvalgsbemyndigelse.

De to lodsejere blev hver idømt en bøde på 5.000 kr. med henvisning til det af Højesteret fastlagte bødeniveau i sager om landbrugets gylleforureninger m.v. Drænmestrene fik hver en bøde på 8.000 kr. Her lagde retten vægt på, at de havde udført arbejdet som led i deres erhverv som drænmestre, og uden at have gjort sig bekendt med okkerloven, der måtte antages at være af væsentlig betydning for udførelsen af deres erhverv.

For Landsretten påstod anklagemyndigheden skærpelse overfor drænmestrene. Alle de tiltalte påstod frifindelse.

Under sagen førte forsvaret et vidne, der anså det for tvivlsomt, at grundvandsstanden var sænket mere ved nedlæggelse af de nye drænrør end den ville have været, hvis de gamle drænrør var blevet rensset ved trykspuling.

Landsretten stadfæstede byretsdommen med henvisning til de grunde, der var anført i Byretten, og idet Landsretten ikke tillagde det nogen betydning, at den samme virkning på grundvandsstanden muligvis kunne have været opnået ved at foretage trykspuling af de eksisterende drænledninger.

Sag nr. 21. Miljøudvalget uden bemyndigelse.

Dom afsagt af Østre Landsret den 16. februar 1990 (473/1988).

Vandforsyningsloven - ingen bemyndigelse til udvalg - ulovlig afgørelse.

Ejeren af en ejendom var tiltalt for overtrædelse af vandforsyningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 337 af 4. juli 1985, § 84, stk. 1, nr. 4, jf. § 87, stk. 1, ved at undlade at efterkomme påbud om at ophæve en bestående vandforsyning og senere påbud om at undlade at tilvejebringe en ny vandforsyning på ejendommen.

Tiltalen angik således ejerens manglende efterkommelse af kommunens påbud af 25. februar 1980 om ophør af vandforsyningen efter den dagældende vandforsyningslovs § 50 (nu § 62). Påbudet blev senere stadfæstet af Miljøstyrelsen. Kommunens påbud var meddelt af det af kommunalbestyrelsen nedsatte miljøudvalg. Udvalget havde i december 1979 bl.a. indstillet til Byrådet, at udvalget bemyndigedes til at nedlægge påbud om ændring af vandforsyningen eller om, at vandforsyningens drift skulle ophøre i tilfælde, hvor fornyede analyser udviste sundhedsfare. Byrådet fulgte indstillingen og bevilgede samtidig anlægsudgiften til hovedledningen.

På baggrund af en klage fra et byrådsmedlem udtalte Tilsynsrådet, at det var tvivlsomt, om miljøudvalget efter styrelsesvedtægten havde kompetence til at træffe afgørelse i sager efter vandforsyningsloven. Vandforsyningslovgivningen tillagde "kommunalbestyrelsen" kompetence, og efter Tilsynsrådets opfattelse måtte det kræve en bemyndigelse fra Byrådet, for at miljøudvalget kunne iværksætte de omhandlede vandkvalitetsundersøgelser.

Efter miljøudvalgets nedlæggelse pr. 1. januar 1982 besluttede ejendomsudvalget, der havde overtaget miljøudvalgets opgaver, at tage Tilsynsrådets afgørelse til efterretning. Det indstilledes til Byrådet at bemyndige udvalget til at træffe afgørelse i visse sager om vandforsyning, hvilket skete.

Påbud.

Ved skrivelse af 8. oktober 1986 meddelte ejendomsudvalget tiltalte, at der under henvisning til Miljøstyrelsens afgørelse inden to måneder skulle være tilvejebragt en ny vandforsyning på eller til ejendommen. Fristen blev forlænget flere gange.

Påstand.

Bøde: 3.000 kr.

Tvangsbøder.

Byretten.

Frifindelse.

Anklagemyndigheden nedlagde påstand om bøde på ikke under 3.000 kr. samt tvangsbøder efter retsplejelovens § 997, stk. 3, til forholdet var bragt i orden.

Byretten var enig med Tilsynsrådet i, at styrelsesvedtægtens bestemmelse om bemyndigelse til miljøudvalget ikke omfattede sager om vandforsyning. Retten fandt herefter, at udvalget manglede kompetence til at træffe afgørelse og kendte afgørelsen ulovlig, herunder Miljøstyrelsens stadfæstelse.

Tiltalte blev frifundet, idet Retten endvidere fandt det betænkeligt at statuere, at ejendomsudvalgets skrivelse af 8. oktober 1986 indeholdt et af udvalget efter vandforsyningsloven udstedt påbud.

Østre Landsret.

Stadfæstelse.

For Østre Landsret gentog anklagemyndigheden påstanden, idet det dog ikke blev gjort gældende, at der var meddelt påbud efter den 25. februar 1980.

Landsretten tiltrådte, at kompetencen efter loven var tillagt kommunalbestyrelsen, og at styrelsesvedtægten ikke indeholdt nogen generel bemyndigelse til miljøudvalget til at meddele sådanne påbud. Endvidere, at Byrådet ikke ved sin meddelelse om at ville følge udvalgets indstilling havde givet udvalget bemyndigelse til at meddele påbud af den omhandlede art.

5. Afgørelser vedrørende lov om kemiske stoffer og produkter,

afsagt i perioden 1. okt. 1989 - 1. okt. 1990.

Tilsynet med lov om kemiske stoffer og produkter føres af Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion. Miljøstyrelsen bistås af Danmarks Miljøundersøgelser/Afdeling for Miljøkemi.

Der har i perioden fra 1. oktober 1989 til 1. oktober 1990 været 11 sager, som enten er blevet afsluttet med en dom eller er blevet afgjort med et bødeforelæg.

De 11 sager fordeler sig på følgende sagsområder:

Salg af ikke-godkendte bekæmpelsesmidler	5 sager
Udlevering af uetiketteret bekæmpelsesmiddel	1 sag
Ulovlig anvendelse af bekæmpelsesmidler	1 sag
Ulovlig anvendelse af gifte	1 sag
Ukorrekt klassificering	1 sag
Ulovlig opbevaring af gifte	1 sag
Ulovligt salg af gifte	1 sag

Nedenfor bringes et udsnit af disse, som viser forskellige af de sagsområder, som Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion fører kontrol med.

De 11 sager gav anledning til et samlet bødeløb på i alt 247.600 kr., hvilket medfører et gennemsnit på 22.500 kr. Beløbene fordeler sig således:

2.000-5.000	5
5.000-10.000	1
10.000-20.000	2
20.000-50.000	2
100.000-200.000	1
I alt	11

Tidligere oversigter over samme område findes i Kemikaliekontrollens årsberetninger fra 1982 til 1986, Miljøstraffesager III, Miljøstyrelsen 1989 og i Miljøstraffesager IV, Miljøstyrelsen 1990.

Sag nr. 1. Ulovlig anvendelse af giftstof.

Salg af aerosol indeholdende T og Ae-stoffer.

Et selskab havde importeret og solgt en aerosol som grafittifjerner. Selskabet havde importeret produktet fra England, uden at producenten havde oplyst om sammensætningen af indholdsstofferne. Producenten havde dog erklæret, at produktet lovligt kunne importeres til Danmark og markedsføres her.

Etiketteringen var mangelfuld og en analyse af produktet viste, at det indeholdt methanol, der er klassificeret "GIFTIG" og dichlor-methan, der i listen over farlige stoffer er mærket "Ae". Der var ikke på etiketten oplysning om, at produktet indeholdt disse stoffer.

I henhold til Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 349 af 16. juni 1977 om anvendelse af giftige og sundhedsskadelige stoffer til specielle formål må gifte og Ae-mærkede stoffer ikke forefindes i aerosol-beholdere. Produktet var desuden fejlklassificeret som lokalirriterende i stedet for sundhedsskadelig. Der var således en misinformation over for forbrugerne ved den mangelfulde etikettering samt i den arbejdshygiejniske brugsanvisning.

Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion havde flere gange rykket selskabet for at få oplysninger om produktets sammensætning, men den engelske producent ønskede ikke, af hensyn til produktionshemmeligheder, at oplyse, hvad produktet indeholdt. Først samtidig med, at der forelå et analyseresultat fra Miljøstyrelsens Analytisk-kemiske Laboratorium, der viste indhold af methanol og dichlormethan, fremkom der fra England oplysninger om produktets sammensætning, der nøje var i overensstemmelse med de danske analyseresultater.

*Tiltale:
Kemikalieloven § 10.
Anvendelsesbek. § 7.*

Da det således fremgik af sagen, at selskabet havde bragt produktet på markedet, forinden man havde fremskaffet de oplysninger om sammensætning, egenskaber og virkning, som er nødvendige for at vurdere, hvilke foranstaltninger der skal træffes for at forebygge sundhedsskader, anmodede Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion Københavns Politi's Miljøafdeling om, at der blev rejst tiltale mod selskabet med påstand om bødestraf på 25.000 kr.

Bødeforelæg.

Københavns Politi meddelte den 27. september 1989, at selskabets direktør havde vedtaget et bødeforelæg på 25.000 kr.

Sag nr. II. Udlevering af uetiketteret rottegift.

*Udlevering af
rottegift i
uetiketteret
plastpose.*

En medarbejder ved et selskab, hvor direktøren er autoriseret til udøvelse af erhvervsmæssig rottebekæmpelse, havde på selskabets vegne udleveret rottegift til en gårdejer i en uetiketteret plastpose, som ikke var original emballage og således ikke var forsynet med indholdsangivelse, advarselstekst eller brugsanvisning, således som det kræves i bekendtgørelse om kemiske bekæmpelsesmidler.

Medarbejderen havde tidligere udlagt ædegift hos gårdejeren, men da der var konstateret dårlig virkning, havde denne ønsket udleveret trædegift, som han selv ønskede at udlægge. Tiltalte havde ikke på det pågældende tidspunkt trædegift i småpakninger, hvorfor han 2 dage senere omhældte ca. 150 g i en plastpose. Da gårdejeren ikke var hjemme, blev posen anbragt på et søm ved indgangen til huset ca. 2 m oppe på husmuren.

Gårdejeren forklarede i Retten, at der ingen anvisning eller advarsel var på eller i plastposen, men at han havde fået instruktion i forvejen om, hvorledes rottegiften skulle anvendes, og hvorledes den virkede, men intet om modgift eller forholdsregler i tilfælde af en forgiftning.

Selskabets direktør oplyste i Retten, at hans medarbejdere løbende modtog instruktion om anvendelse af rottebekæmpelsesmidler. Den trædegift, der var udleveret, kunne dengang kun leveres i 5 kg pakninger.

Tiltale:
Kemikalieloven
§ 59, nr. 10.

Anklagemyndigheden havde ønsket rejst tiltale for overtrædelse af kemikalielovens § 59, nr. 10, for ved uforsvarlig omgang med farlige stoffer eller produkter at have udsat menneskers eller husdyrs liv eller sundhed for fare. Retten fandt efter vidneudsagn fra en sagkyndig toksikolog, at rottegiften, der er klassificeret som sundhedsskadelig, ikke kunne udsætte menneskers eller husdyrs liv eller sundhed for fare, da det alene var en lille portion, der var udleveret til en person, der var bekendt med giften.

Byrettens dom.

Retten frifandt derfor de tiltalte for overtrædelse af kemikalielovens bestemmelse herom.

Retten lagde herefter til grund, at der ikke var udleveret rottegift i den foreskrevne emballage med den foreskrevne mærkning, hvilket såvel det tiltalte selskab som medarbejderen var ansvarlig for.

De tiltalte blev herefter kendt skyldige i overtrædelse af Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 791 af 10. december 1987, § 24, stk. 1, der alene handler om, at bekæmpelsesmidler kun må sælges (udleveres) i den ubrudte originalpakning, hvori varen er leveret fra producent eller importør.

Byrettens dom.

Retten i Aalborg fastsatte den 18. december 1989 en bøde på 2.000 kr. for selskabet uden forvandlingsstraf og 500 kr. til den pågældende medarbejder med forvandlingsstraf af hæfte i 4 dage.

Sag nr. III. Salg af gifte i strid med reglerne.

Salg af gifte uden at sikre sig at køberne var berettigede til at købe dette.

Et selskab havde i mindst fire tilfælde solgt et flusholdigt svejsemiddel, som er klassificeret "giftig", uden at sikre sig, at køberen havde tilladelse fra Arbejdstilsynet til at anvende midlet, og således var berettiget til at købe dette.

Ved tidligere besøg havde selskabet erkendt, at man ikke havde kontrol over, om kunderne havde tilladelse til indkøb af gifte, og at man tidligere havde fået bøder herfor på henholdsvis 1.000 kr. og 5.000 kr.

Tiltale:
Klassificerings-
bek. § 32.

Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion indstillede til Københavns Politi's Miljøafdeling, at der blev rejst tiltale mod selskabet for overtrædelse af Klassificeringsbekendtgørelsen (Bek. 662 af 14. oktober 1987, § 32) og nedlagt påstand om bødestraf på 20.000 kr.

Bødeforelæg.

Københavns Politi meddelte den 9. januar 1990, at bøden på 20.000 kr. var betalt den 20. november 1989.

Sag nr. IV. Salg af ikke-godkendt bekæmpelsesmiddel.

Import og salg af et ikke-godkendt bekæmpelsesmiddel.

Fra Toldvæsenet modtog Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion oplysning om, at et importfirma i 1987 havde importeret 4.250 kg bekæmpelsesmidler under tarifposition nr. 38.11.700, der omfatter ukrudtsbekæmpelsesmidler, uden at have godkendelse hertil.

Importfirmaet brugte midlerne til egen anvendelse samt solgte disse med engelske etiketter til en salgsmæssig værdi på 512.720 kr. excl. moms.

Firmaet havde ladet foretage en identitetsanalyse på det importerede produkt, men undlod at søge Miljøstyrelsen om godkendelse.

Kemikalieinspektionen konstaterede desuden, at selskabet havde udsendt en prisliste i begyndelsen af 1988 omfattende en række be-

kæmpelsesmidler i enhedsmængder, der ikke var godkendt af Miljøstyrelsen, sandsynligvis alle af egen import.

Sagen blev efterforsket af Københavns Politi, Miljøafdelingen, der konstaterede et samlet ulovligt salg af 4 bekæmpelsesmidler uden godkendelse til i alt 752.083 kr., hvorved staten i henhold til § 37 i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 791 af 10. december 1987 om kemiske bekæmpelsesmidler var unddraget en afgift på i alt 24.563 kr.

Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion indstillede til Københavns Politi, at der blev nedlagt påstand om bødestraf, udregnet takstmæssigt efter sædvane til den undtagne afgift på 24.563 kr. med tillæg af 50% plus 4 grundbøder à 5.000 kr., d.v.s. en samlet bødepåstand på 44.500 kr.

Selskabets direktør vedtog den 18. januar 1990 en bøde på 44.500 kr.

Tiltale:

*Kemikalieloven § 33.
Bekæmpelsesmiddel-
bek. §§ 2 og 18.*

Bødeforelæg.

Sag nr. V. Ulovlig anvendelse af gift.

Politimesteren i Aalborg fremsendte en politirapport vedrørende ulovlig udlægning af parathionforgiftet minkfoder hos en minkfarmer til brug for bekæmpelse af rotter. Dette havde medført, at en del fugle, hovedsagelig måger, var døde efter at have indtaget det forgiftede foder, jf. en erklæring fra Statens Veterinære Serumlaboratorium.

Bekæmpelsesmidlet Parathion - klassificeret som "GIFT" - var forsynet med en godkendt advarselsetiket, der angiver, at det kun er tilladt at anvende Parathion-midler udendørs og i væksthuse til vanding og sprøjtning ved angreb af insekter og lignende skadedyr på kulturplanter.

Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion anmodede Politimesteren om at rejse tiltale mod minkfarmeren for overtrædelse af forskrifter bekendtgjort på emballagen til et godkendt stof eller produkt, idet det blev indstillet, at der blev nedlagt påstand om bødestraf på ikke under 5.000 kr.

Politimesteren meddelte den 21. marts 1990, at tiltalte havde vedtaget og betalt en bøde på 5000 kr.

Tiltale:

*Kemikalieloven § 35,
stk. 6, og § 59, nr. 8.*

Bødeforelæg.

Sag nr. VI. Fejlklassificering.

Ved et kontrolbesøg hos et importselskab i 1989 konstaterede Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion, at en lang række af selskabets importerede produkter ikke var korrekt etiketteret.

Tidligere ved et kontrolbesøg i 1987 hos selskabet var det ligeledes konstateret, at selskabets etikettering af et produkt, omfattet af klassificeringsbekendtgørelsens bestemmelser, ikke var korrekt. Der blev nedlagt salgsforbud vedrørende produktet, indtil forholdet var bragt i orden.

Ved et senere kontrolbesøg i 1988 blev det konstateret, at selskabet endnu ikke havde bragt forholdet i orden, og i flere tilfælde havde overtrådt salgsforbudet.

Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion anmodede dengang politimesteren om at rejse tiltale mod selskabet med påstand om en bøde på 1.000 kr.

*Ukorrekt etiket-
terede farlige
produkter.*

Ved Retten i Århus blev selskabet den 19. december 1988 idømt en bøde på 500 kr. for dette forhold. Retten tog ved nedsættelse af bøden hensyn til, at selskabet havde været i betalingsstandsning og havde opnået moratorium.

Tiltale:

Klassificeringsbek. § 11.

Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion anmodede efter kontrolbesøget i 1989 Politimesteren i Århus om igen at rejse tiltale mod selskabet med krav om en bøde på ikke under 2.000 kr.

Bødeforelæg.

Politimesteren i Århus meddelte den 26. juli 1990, at selskabet havde vedtaget og betalt en bøde på 2.000 kr.

Sag nr. VII. Ukorrekt opbevaring af gifte.

*Ukorrekt opbevaring
af giftige skibsbund-
farver.*

Ved et kontrolbesøg i 1989 hos en forhandler, der havde tilladelse til forhandling af giftige færdigfremstillede skibsbundfarver, konstaterede Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion, at 29 dåser giftige skibsbundfarver blev opbevaret direkte tilgængeligt på åben hylde i forretningen. Sådanne produkter, som indeholder gifte, skal opbevares forsvarligt under lås og utilgængeligt for uvedkommende, herunder særlig børn.

Desuden konstateredes det, at forhandleren solgte et produkt, der i henhold til Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 725 af 18. november 1987 om klassificering, emballering og mærkning af farlige malervarer skulle klassificeres som sundhedsskadelig. Etikettens tekst var ikke på dansk, således som det kræves i bekendtgørelsen.

Ved to tidligere besøg i 1985 og 1988 blev det ligeledes konstateret, at giftene blev opbevaret på samme måde. Ved besøget i 1985 blev forholdet påtalt på stedet, og efter besøget i 1988 blev forholdet påtalt i et anbefalet brev, idet det samtidig blev meddelt, at fremtidige overtrædelser kunne indberettes til anklagemyndigheden med anmodning om tiltalerejsning.

Tiltale:

*Klassificeringsbek. § 34,
og malervarebek. § 27.*

Bødeforelæg.

Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion anmodede Politimesteren om at rejse tiltale mod forhandleren med krav om bøde på 2.000 kr.

Politimesteren i Århus meddelte den 25. juli 1990, at forhandleren havde vedtaget et bødeforelæg på 2.000 kr.

Sag nr. VIII. Salg af ikke-godkendt bekæmpelsesmiddel.

*Fortsat salg af
et ikke-godkendt
ukrudtsmiddel.*

Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion modtog i 1989 en meddelelse om, at en maskinhandler forhandlede et ukrudtsmiddel, som kun var forsynet med engelske etiketter. Maskinhandleren var allerede i 1988 ved en udeblivelsesdom blevet idømt en bøde på 5.000 kr. for at have udbudt et ikke-godkendt bekæmpelsesmiddel til salg samt at have solgt et ikke-nærmere angivet kvantum af det nævnte middel. Sagen er omtalt i "Orientering fra Miljøstyrelsen nr. 1 1990, Miljøstraffesager IV, sag nr. I: Udenlandsk ukrudtsmiddel til særpris." Kemikalieinspektionen nedlagde over for maskinhandleren i et anbefalet brev forbud mod fortsat salg af det ikke til ham godkendte bekæmpelsesmiddel og anmodede Politimesteren i Holstebro om at indlede en politimæssig undersøgelse.

Maskinhandleren benægtede at kende noget til de pakninger, der blev forevist ham, idet han udtalte, at han aldrig havde haft et sådant middel i sit hus og heller ikke solgt et sådant produkt.

Der forelå udtalelser fra to vidner om, at produktet var solgt af maskinhandleren, hvorefter politiet indhentede en ransagningskendelse til sigtedes adresse.

Ved ransagningen blev der fundet mange tomme dunke med et tilsvarende godkendt ukrudtsmiddel forsynet med godkendte danske etiketter.

Under ransagningen blev sigtedes regnskab taget i forvaring, idet der forefandtes bilag på købere af sprøjtemidler. Udfra disse ca. 160 salgsfakturaer foretog Holstebro Politikreds i samarbejde med 31 politikredse en omfattende undersøgelse ved afhøring af købere.

Ved afhøringerne over hele landet blev det oplyst, at flere faktureringer på "olie" havde været bekæmpelsesmidler, samt at der ofte var omhældt ikke-godkendt ukrudtsmiddel på originale dunke, der var forsynet med godkendte etiketter indsamlet fra diverse maskinstationer.

Efterforskningen viste følgende som, jf. Politiet, var at betragte som skærpende omstændigheder:

- sigtede havde solgt midlet kort efter udeblivelsesdommen i 1988,
- sigtede havde solgt midlet kontinuerligt over en længere tidsperiode, selvom han var vidende om, at det var ulovligt,
- sigtede havde solgt, efter at han havde modtaget Miljøministeriets anbefalede brev,
- sigtede havde solgt, efter at han af Politiet var sigtet i sagen,
- sigtede havde forsøgt at skjule salget ved i mindst to tilfælde at omfakturere salget til olie.

Ved gennemgang af regnskaberne konstaterede Politiet, at der mindst var solgt 3.070 l af det ikke-godkendte ukrudtsmiddel til en gennemsnitspris på 139,25 kr. pr. l., samt at fortjenesten herved kunne opgøres til ca. 80.000 kr.

Under den sidste afhøring ændrede sigtede sin holdning fra at benægte hele forholdet til at erkende sig skyldig og udtalte, at han var villig til at betale en bøde, som også indbefattede den fortjeneste, som var opnået ved salget.

Tiltale blev rejst for i perioden 1. september 1988 til 10. oktober 1989 til en række købere over hele landet at have solgt ikke under 3.070 l af et ukrudtsmiddel, der ikke var godkendt af miljøministeren samt, ved som foran angivet, at have solgt den overvejende del heraf, uden at dette var forsynet med etiket af påbudt størrelse med brugsanvisning, ligesom en del af midlet blev solgt i emballage med lukkeanordning, der ikke kunne lukkes gentagne gange, uden at indholdet kunne trænge ud, samt i 9 tilfælde at have solgt bekæmpelsesmidlet i brudt emballage.

Sagen blev afsluttet med, at tiltalte den 13. august 1990 vedtog et bødeforlæg på 120.000 kr.

Tiltale:

*Kemikalieloven § 33.
Bekæmpelsesmiddel-
bek. §§ 2, 10, 11,
13, 17, 18 og 24.*

Bødeforelæg.

6. Afgørelser vedrørende lov om beskyttelse af havmiljøet.

Sag nr. A. Olieudslippet i havnen.

Dom afsagt af Retten i Randers den 6. juli 1990.

Havmiljølovens § 9 - udtømning af olie - undladelse af kontrol.

Tiltale:
Havmiljølovens § 9.

En vesttysk statsborger havde foretaget et olieudslip på dansk søterritorium, hvor enhver udtømning af olie er forbudt, jf. § 9, stk. 1, i lov nr. 130 af 9. april 1980, om beskyttelse af havmiljøet (havmiljøloven).

Olieudslip.

Skibet, hvor tiltalte var maskinmester, skulle have fyldt olie på, og der medgik hertil to tankvognsladninger. Den første vognladning blev tømt uden problemer, men da den anden vognladning skulle fyldes på, løb ca. 2.000 l olie overbord.

Retten.

Retten fandt det uafklaret, om skibets spygatter (åbninger i skibssiden til afløb for vand fra dækket) var tilstoppet. Retten fandt det derimod klart, at udslippet af olie skete gennem et udluftningsrør, hvilket ved behørig kontrol kunne være opdaget så tidligt, at der ikke ville være sket en olieforurening.

En af skibets agenter foretog synsforretning til undersøgelse af årsagen til skaden. Retten fandt ikke at kunne lægge denne til grund for bevisførelsen, da den var énsidigt indhentet, og synsmandens konklusion om årsagen til skaden alene byggede på afhøring af tiltalte.

Bøde: 3.000 kr.

Retten fandt, at tiltalte dels burde have sørget for, at skibets dæk med vifteplade kunne optage en vis mængde olie, uden at det løb i havnen, dels burde have opdaget olieudslippet fra udluftningsrøret så betids, at denne mængde ikke blev overskredet. Bøden fastsattes til 3.000 kr.

Sag nr. B. Oliesporet fra fiskerbåden.

Dom afsagt af Retten i Ringkøbing den 21. december 1988.

Havmiljøloven - udtømning af olie.

En fisker var fra fly blevet observeret trækkende et oliespor på en position, hvor der lovligt kan udtømmes en koncentration på 100 ppm (100/1.000.000) olie, såfremt skibet gør fart gennem vandet, og der anvendes godkendte overvågningssystemer under udtømningen, jf. havmiljølovens § 9, stk. 2, jf. § 12 og § 11, stk. 1, nr. 2.

Skibet målte mindre end 400 BRT og skulle derfor efter Søfartsstyrelsens regler ikke være udstyret med overvågningssystemer på udtømningstidspunktet, men efter havmiljøloven skulle udtømningsreglerne stadig overholdes. Der var således ikke sket overtrædelse af kravet om godkendt udstyr. Uden udstyr er det imidlertid yderst vanskeligt at sikre, at 100 ppm kravet overholdes hvorfor alt spildevand burde afleveres i land.

Miljøstyrelsen lagde over for Politimesteren vægt på, at der ikke var udstyr om bord i skibet til at sikre overholdelsen af udtømningsreglerne.

Frifindelse.

Fiskeren anførte, at skibet gjorde fart igennem vandet, fordi han var ved at sætte sit net ud og derfor havde maskinen gående.

Retten frifandt fiskeren med den begrundelse, at skibet sejlede med lav hastighed.

*Miljøstyrelsens
efterfølgende
bemærkninger.*

Miljøstyrelsen skal bemærke, at der i dag i alle skibe, bortset fra "eksisterende skibe" under 24 m længde, skal forefindes i det mindste en samletank til olieholdigt spildevand (jf. Skibstilsynets meddelelser, B, forskrifter for skibes bygning og udstyr m.v.). Hvis denne tank ikke kan tømmes gennem en 100 ppm separator, skal den i stedet tømmes til lands. Udtømning til havet er forbudt, medmindre 100 ppm-kriteriet kan overholdes.

7. Index til væsentlige afgørelser i Miljøstraffesager I-V.

Nedenfor følger et stikordsregister til alle afgørelser vedrørende miljøbeskyttelseslovgivningen, som er refereret i de 5 miljøstraffesagshæfter. Samlet dækker de 5 oversigter perioden 1. januar 1985 til ca. oktober 1990.

Administrationstillæg ved selvhjælp	III/21
Affaldsdeponering, se deponering	
Afgørelse knyttet til ejendom	II/10
Afsyringsvirksomhed	I/4, III/4
Ajlebeholder, overløb	I/15, I/16
Ammoniakudluftningen	I/3
Analysér, divergerende	II/11, IV/8
Analyseudgifter	I/15, III/13, IV/6, IV/8, V/18
Ansvar for andre	II/6, IV/5, IV/6, IV/11, V/6, V/7, V/19, V/20
Ansvar for kommune	V/7, V/8
Ansvarlig ikke ejer	V/11, V/16
Autoværkstedsbekendtgørelse	III/9
Bemyndigelse	V/21
Besparelse, se økonomisk fordel	
Blyhaglbekendtgørelsen	II/24
Bødeberegningssystem, landbrugssager	II/14
Dambrug	II/9, III/5, V/9, V/10
Deponering, ulovlig	II/6
Destillationsrest	I/7
Dimethoat	I/2
Direktør-bøder	I/6, II/1, II/11, II/12, III/2, III/6, III/8, IV/11, V/2, V/4
Doms mænd	II/12, II/15
Dårligt formulerede krav	II/2
Egenkontrol	II/5, II/12, III/5, III/10
Ejerskifte	II/10
Emballagebekendtgørelse (nr. 397 af 2/7 1981)	I/14
Eneaktionærer eller anpartshavere	I/11, II/5, II/8, II/11
Ensilagesaft	V/12, V/15
Fiskerivirksomhed og -industri	V/1, V/2
Fjord, forurening med gødningssaft	III/22
Flodemål	II/9, V/10
Forbud	II/12, V/1, V/3
Forchromningsvirksomhed	III/7
Forsinket aflevering til Kommunekemi	II/8
Formel overtrædelse	III/2, IV/1, IV/2, IV/12, V/2
Formaldehyd	II/22

Fortjeneste, se økonomisk fordel	
Forsæt	I/5, II/3, II/6, II/12, III/2, III/16, V/1, V/2, V/7, V/9, V/16
Forældelse	II/1, II/12, III/1
Forældelse — fortsat	
forbrydelse	II/2
Fotoaktieselskab	II/11
Fremkaldebade i kloakken	I/13, II/11
Frihedsstaf	III/4, III/10
Frossen jord, udkørsel på — se husdyrgød. bek. § 24	
Gentagelse	I/15, II/19, III/19, V/3, V/14, V/15
Glasuld, våd	II/13
Godkendelsespligtig udvidelse	II/9, IV/2, V/2, V/9
Grafisk virksomhed	I/9
Grenå-komplekset	II/2
Grov uagtsomhed	III/4, III/6, III/15
Grov uagtsomhed (grænse til simpel uagtsomhed)	II/16
Grundejer (udlejer)	II/1, III/8
Grundvandsforurening, se mbl. § 11	
Grundvandssænkning, se okkerloven	
Gudenåen	II/18
Gylleforurening	II/16, IV/13, IV/17, IV/18, IV/19, IV/20, V/11, V/13
Gylletanke, låsemekanisme	I/17
Halmfyr	II/4, IV/12
Havmiljølov	II/21, VA, VB
Husdyrgødningsbek. § 9	V/12
Husdyrgødningsbek. § 21	V/19
Husdyrgødningsbek. § 24	II/20, III/11, III/16, III/20, III/21, III/22, IV/20, IV/21, V/17
Husdyrgødningsbek. § 30 (påbud om forbedring)	I/16, II/15, IV/18, IV/19, IV/22, V/13, V/14
Højesteretsdomme	II/1, II/14, III/11
Indkomstforhold	III/2, III/17
Kemikalieaffaldsbekendtgørelsen	I/1, I/4, I/7, I/11, II/8, II/12, III/4, IV/3, IV/4, IV/7, IV/8, IV/11, V/6
Kemiske virksomheder	I/2, I/7, II/12
Kloaksystem, utæt	I/2
Kommunestyrelsesloven	V/7
Konkurrerende forureningskilder	IV/6, IV/13, IV/20
Korn- og foderstofvirksomhed	I/5, III/2, IV/1, IV/6
Konfiskation opnået	I/14, II/8, V/3
Konfiskation påstået	II/18, III/4
Kontradiktion	III/3
Kviksølvudledning	I/5

Landbrugsmedhjælper som tiltalt	III/17
Landvæsenkommissionskendelse (vilkår)	V/10
Lejer som tiltalt	II/6, V/16
Losseplads.....	V/6
Ludbade	III/4
Luftforurening	II/7
Lugt	II/12
Lugtgener	II/3, II/4
Maskinfabrik	I/6
Materiel fejl.....	I/17, III/12, III/17
Medvirken, se straffelovens § 23	
Mejerivirksomheder	I/8
Metaldåser til øl m.v.	I/14
Miljøbeskyttelseslovens § 11.....	I/1, I/2, II/1, III/1, V/7, V/19
Miljøbeskyttelseslovens § 17, industri	I/1, I/2, I/3, I/4, II/1, IV/3, IV/4, IV/6
Miljøbeskyttelseslovens § 17, kommune	V/7
Miljøbeskyttelseslovens § 17, landbrug	I/15, I/16, I/17, II/14, II/16, II/17, II/18, II/19, III/12, III/13, III/14, III/15, III/16, III/17, III/18, III/19, III/20, III/21, III/22, III/23, IV/13, IV/14, IV/15, IV/16, IV/17, IV/18, IV/19, V/11, V/12, V/13, V/14, V/15, V/17, V/18
Miljøbeskyttelseslovens § 18, spildevandstilladelse ..	I/4, I/10, II/2, II/11, III/4, IV/7, IV/9, V/5, V/8
Miljøbeskyttelseslovens § 25.....	III/5, III/7, IV/7, V/1
Miljøbeskyttelseslovens § 35, manglende godkendelse...	II/3, II/5a, II/6, II/9, II/12, III/2, III/8, IV/1, IV/2, IV/12, V/2, V/3, V/9
Miljøbeskyttelseslovens § 35, vilkårsovertrædelse	I/5, I/7, I/8, I/9, I/11, II/4, II/8, II/12, III/3, III/6, IV/5, IV/6, V/4
Miljøbeskyttelseslovens § 44, påbud	I/6, I/12 III/3, IV/8
Miljøbeskyttelseslovens § 44, forbud.....	V/1, V/3
Miljøbeskyttelseslovens, § 50a, stk. 2, (før 1.1.1987: § 42)	I/11, I/5a
Miljøbeskyttelseslovens § 53, stk. 1,	V/8, V/18
Miljøbeskyttelseslovens § 68, forvarsel.....	V/1
Miljøbeskyttelseslovens § 83, stk. 2,	II/6, II/12, III/6, III/8, IV/3, V/7, V/16
Miljøbeskyttelseslovens § 83, stk. 5,	III/9
Minkfarm	III/23
Mødding, sidebegrænsning.....	II/15
Måleusikkerhed	II/22, V/5
Måleresultater, falske.....	III/10
Måling af autoriseret/uautoriseret	II/7, IV/8
Måling, som burde være udført	II/17, III/14, III/22

Nødsituation, se straffelovens § 14

Offentligretlig regulering/privat aftale.....	V/10
Okkerloven	V/20
Olieaffaldsbekendtgørelsen	I/1, I/7, II/12, V/7
Omlastestation.....	III/8, V/3
Passivitet (tilsynsmyndighedens).....	V/1
Papirfabrik	I/10
Pelsdyrfarmbekendtgørelsen	III/23
Perchlorethylen	II/1
Personlig tiltale	III/1
Personækvivalenter (PE) over 1.000	II/14, III/15, IV/6, IV/13, IV/17, V/15, V/16, V/17
Personækvivalenter (PE) indtil 1.000	II/14, III/18, IV/14, IV/15, IV/16, IV/18, V/12, V/14
Phenol	II/13
Produkthandler	I/11
Påbud, adressat.....	IV/7
Påtale, betydning af.....	III/4
Realrenteberegning	II/8
Renseanlæg på virksomheder	I/8
Rensevæske-dommen	I/1
Retskraft	III/23
Retsplejelovens § 992, (erstatningskrav).....	III/16
Rosenholm-dommene	II/1
Røggener	II/4
Samletank	III/1
Sandblæseri.....	II/7
Saprobie-systemet, (dambrug).....	V/9
Selvhjælp	III/20, III/21, IV/3, IV/7, V/6
Skadevirkninger, typiske	II/14
Skibsmalingsvirksomhed	III/6
Skrot, se produkthandler	
»Skumsnedkeren«	III/4
Sprøjtemaling, udendørs	II/3
Standardbøde,	II/14
Straffelovens § 14, (nødret).....	III/15, IV/12, V/19
Straffelovens § 23	I/5, II/1, III/1, III/8, IV/12
Straffelovens § 163.....	III/2
Straffelovens § 171, (dokumentfalsk)	III/10
Støj.....	I/6, V/4
Støjmåling, enkeltstående	III/3
Støjmåling, vilkår om	II/5
Støvforurening.....	II/7
Svaner.....	II/21
Sølvudledning	II/11

Tilsynsførende, rapporter	III/6
Tilsynsførende, uvildighed	III/13
Tilsynssvigt	I/8, II/2, III/1, III/20, V/1
Tjærefabrikken	II/12
Tvangsbøder	I/11, II/5, II/15, II/18, III/23, IV/2, IV/23, V/21
Uagtsomhed, (nedre grænse)	I/2, I/17, II/12, III/7, III/12, III/17, III/18, V/11, V/15, V/17
Udlejeransvar	II/1, III/8
Udgifter til genopretning o.l.	I/2, I/8, II/13, III/20
Ulovlig afgørelse	V/21
Undervogsbehandling	III/9
Vandforsyningsloven	V/21
Vandforurening, se mbl. § 17	
Vandløbsforurening	II/14, V/11, V/12, V/13
Vandløbslov	II/9, V/10
Vilkårsovertrædelse, se mbl. § 35	
Vognmandsfirma	II/10
Ødelæggelse af å	I/8
Økonomisk fordel	I/4, I/5, I/8, I/12, II/6, II/8, II/11, II/13, II/22, III/4, III/7, III/9, V/2, V/4, V/6, V/7, V/9

Registreringsblad

Udgiver: Miljøstyrelsen, Strandgade 29, 1401 København K

Serietitel, nr.: Orientering fra Miljøstyrelsen, nr. 2, 1991

Udgivelsesår: 1991

Titel: Miljøstraffesager V

Undertitel:

Forfatter(e):

Udførende institution(er):

Resumé:

Hæftet indledes med en redegørelse om konfiskation/bøde og om ulovlig kabelafbrænding.

Som forgængerne indeholder hæftet en oversigt over miljøstraffesager fra det forløbne år, og desuden er der et index, som dækker alle 5 hæfter. Der er også en bødestatistik for 1989 og til sidst en oversigt over straffesager efter loven om kemiske stoffer og produkter og efter havmiljøloven.

Emneord:

retspraksis, bøder, konfiskation, domme, lovovertrædelser

ISBN: 87-503-8913-0

ISSN: 0107-2722

Pris (inkl. moms): Kr. 75,-

Format: A5

Sideantal: 54

Md./år for redaktionens afslutning: november 1990

Oplag: 3500

Andre oplysninger:

Opfølgning af Miljøstraffesager 1, 2, 3 og 4, udgivet som Orientering fra Miljøstyrelsen nr. 3/1987, 7/1987, 2/1989 og 1/1990

Tryk: FairPrint A/S

Trykt på miljøpapir